

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

**50 let Obchodního gremia v Orlové / k jubilejní oslavě r. 1934
upravil za spolupráce starosty gremia Josefa Marka Bohumil
Bílek.**

Liczba stron oryginału

58

Liczba plików skanów

58

Liczba plików publikacji

59

Sygnatura/numer zespołu **C II 005745**

Data wydania oryginału **[1934]**

Zdigitalizowano w ramach projektu pt.

**Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa
piśmienniczego on-line**

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

50 LET PRÁCE

OBCHODNÍHO GREMIA v ORLOVÉ

1884

1934

50 let

OBCHODNÍHO GREMIA V ORLOVÉ

K jubilejní oslavě r. 1934 upravil za spolupráce starosty gremia Josefa Marka
Bohumil Bílek, tajemník gremia. — Tiskla „Slezská Grafia“, fil. v Karvinné.

Josef Marka

1374

339.17 (437) SL

7006.

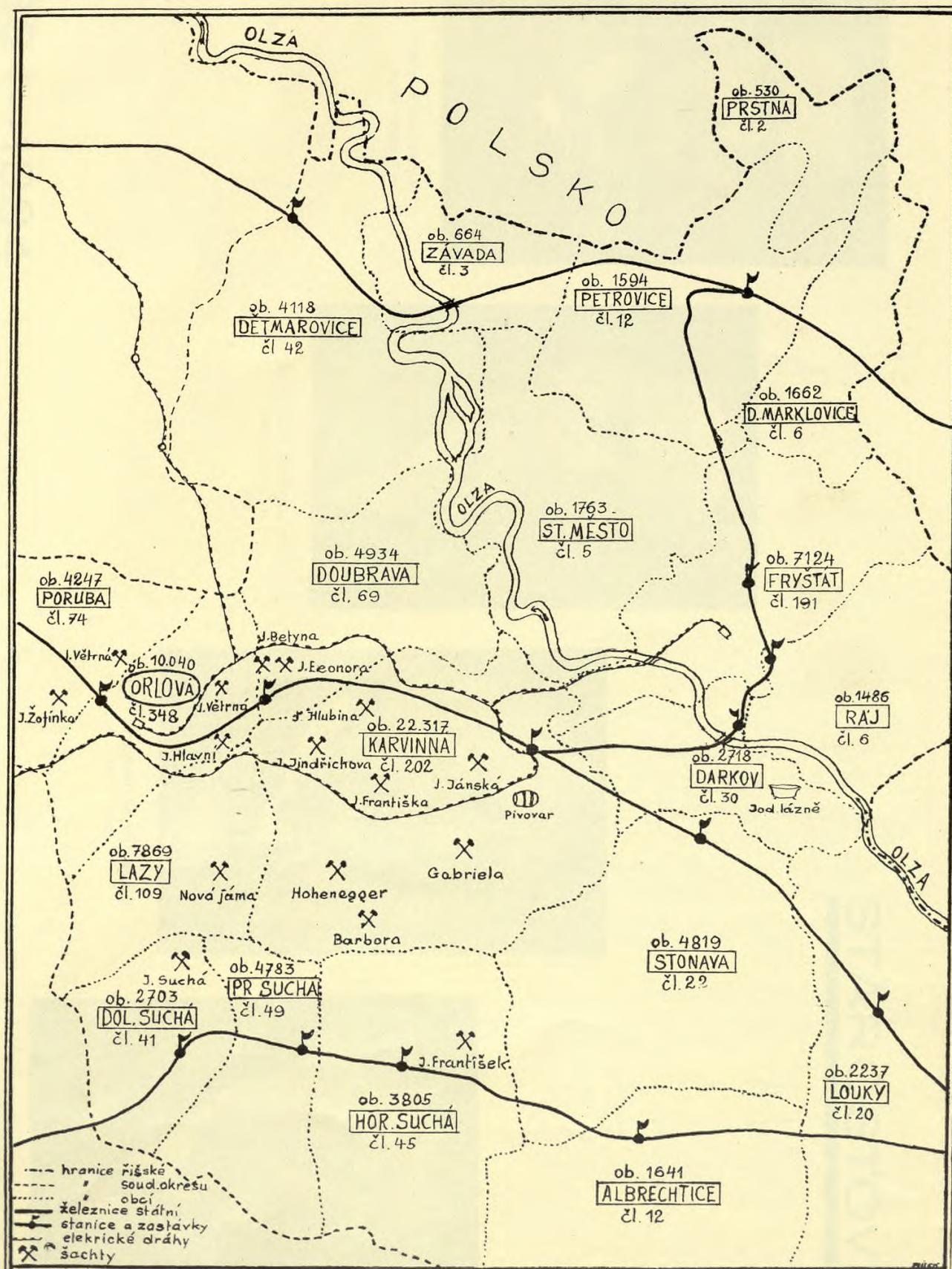
C.00574511

OBOCHODNIHO

GRÉVIA

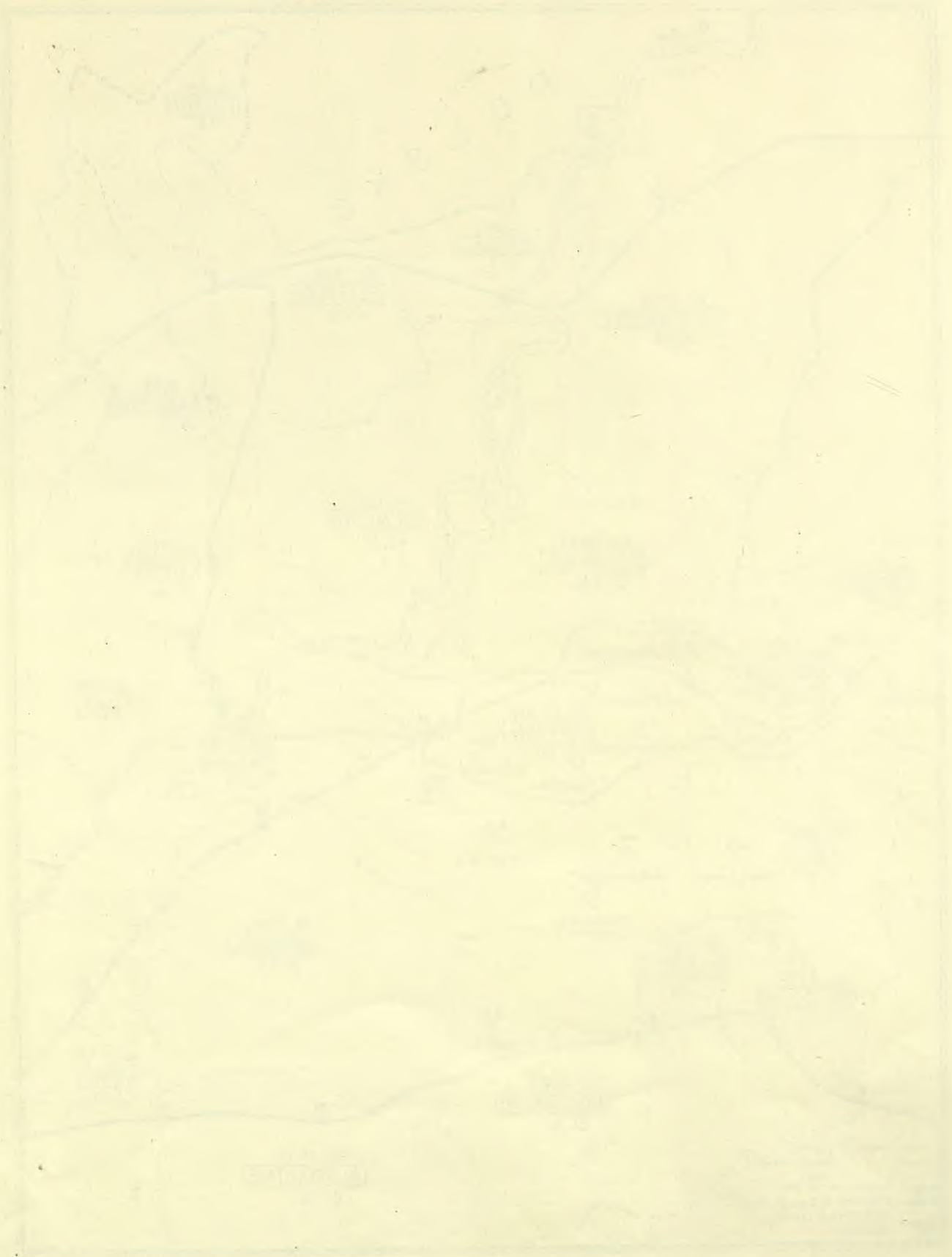
V ORLOVÉ

OBVOD OBCHODNÍHO GREMIA V ORLOVÉ. (Soudní okres fryštátský.)

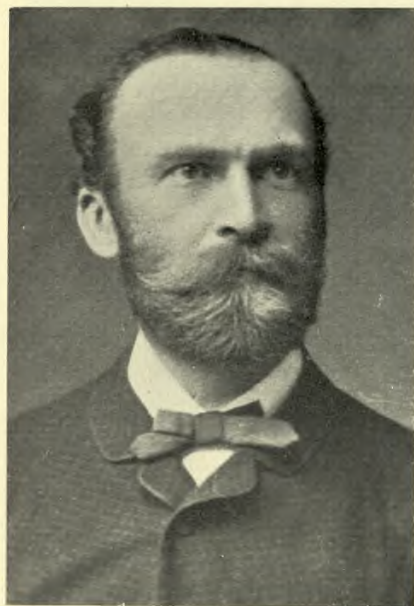
V roce založení Společenstva (1884) bylo ve 50 obcích sdruženo 68 členů. V roce jubilejním (1934) jest v Obchodním gremiu ve 20 obcích 1288 členů, připadá tudíž na jednoho obchodníka 71 obyvatel.

MAP OF THE DISTRICT OF COLUMBIA
AND ADJACENT TERRITORIES

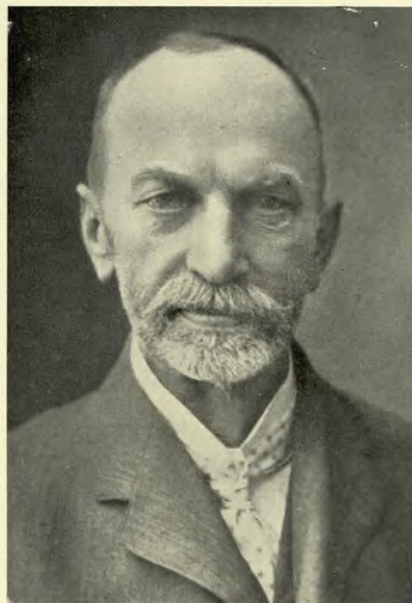

Scale of Miles 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

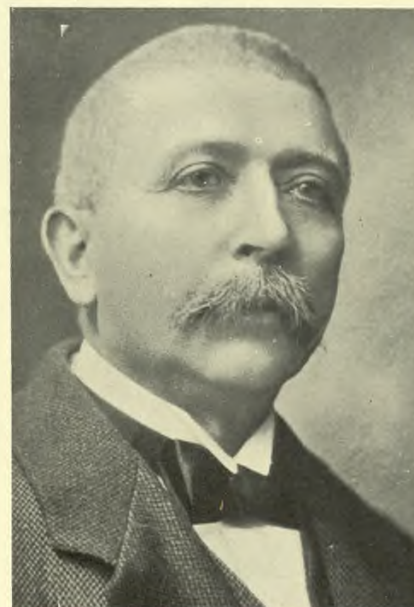
STAROSTOVÉ

Karel Oleownik
1884–1889

Antonín Gebauer
1889–1900

František Mannsfeld
1900–1921

Josef Marek
1921–

1884–1934

STATISTICS

1. The first part of the report deals with the general situation of the country. It gives a brief description of the geographical position, the climate, the population, and the principal occupations. It also mentions the principal cities and the principal ports.

2. The second part of the report deals with the principal industries of the country. It gives a brief description of the principal industries, such as agriculture, mining, and manufacturing. It also mentions the principal products and the principal exports.

3. The third part of the report deals with the principal cities of the country. It gives a brief description of the principal cities, such as the capital, the principal ports, and the principal commercial centers. It also mentions the principal industries and the principal products of each city.

4. The fourth part of the report deals with the principal ports of the country. It gives a brief description of the principal ports, such as the principal ports of the coast, the principal ports of the interior, and the principal ports of the lakes. It also mentions the principal industries and the principal products of each port.

APPENDIX

Jaroslav Brdička

Josef Burych

František Bystron

Ludvík Černý

Gustav Folwarczny

František Gajdziok

Gustav Goldmann

Leopold Hoffmann

Albin Chamrad

Vilém Jungbauer

Jan Krajiček

Hugo Löwy

František Merta

Leopold Pilzer,
I. místopředseda

Josef Marek
starosta

Stanislav Hošek,
II. místopředseda

Pavel Nowak

Dominik Olšar

Josef Olšar

Bohuslav Revenda

Artur Rozenzweig

Vladislav Smolarz

Josef Šustik

František Voňatka

Josef Visnar

Edvin Stanovský

Antonín Sucharda

Arnošt Špičák

Antonín Wybitul

Rudolf Žižka

Heřman Haber

Bohumil Šolc

OBCHODNÍ GREMIUM V ORLOVÉ VÝBOR V JUBILEJNÍM ROCE 1934

Město Orlová – sídlo obchodního gremia.

Bohumil Bílek,
tajemník.

Kancelář.

Žofie Stiborková,
úřednice.

View of the city of London from the River Thames

View of the city of London from the River Thames

View of the city of London from the River Thames

View of the city of London from the River Thames

1884 — 1934

Neztrácet nervy ani víru v lepší budoucnost!

Jubileum 50tiletého trvání Obchodního gremia v Orlové, které na horké národní půdě stálo vždy v čele dobré odborové práce, spadá bohužel do doby pro obchod krajně nevlídné.

Nejen že žádné opatření, kolik jich bylo až dosud podniknuto, odhodnocení koruny, ani obilní monopol nevyjímaje, nepřineslo zlepšení zaměstnanosti, oživení výroby, obratu v obchodu a exportu a možnosti úvěrů a tím tedy méně zvýšení kupní síly širokých vrstev, dokonce system t. zv. usměrněného nebo řízeného hospodaření, který právě jest uplatňován, jen dovršuje proces ochuzování středních stavů. A nejvíc na ráně jest tu právě soukromý obchod, který jest stále více ze svých posic neskrývaným protěžováním kolektivních útvarů a družstevních centrál vytlačován. Ocitá se v situaci, kdy musí doslovně bojovati o své bytí a nebytí.

Bylo-li až dosud naše hospodářství přemírou politických vlivů a zájmů „zřízeno“, je dnes, jak řečeno, o tom na tolik lépe, že jest „řízeno“ nebo „usměrňováno“ *těmitéž živly, především však zcela neusměrněným stranickým sobectvím.*

A to je právě ten těžký stín, který těžce dopadá dnes do Vašich oslav i do Vašich duší, kdy ve svém kruhu vzpomínáte na padesát let organizační a stavovské poctivé práce a *nesmíte se při tom oddati ani na chvíli radosti, natož oddechu!* Vaše jubileum musí naopak býti Vám vzpruhou a signálem, jež všechny příslušníky obchodnického stavu volá znovu do boje, tentokráte rozhodného.

Hlavní je, že nesmíte zmalomyslněti, neboť pro výhru i v této veliké stavovské bitvě rozhodny jsou především dobré nervy a víra, že žádným paktům a žádné hospodářské alchymii, byť měla sebe mocnější vyznavače a protektory, nepodaří se proti železným hospodářským zákonům uměle vyrobiti blahobyť v zemi. Středověké alchymisty podporovali také králové a císařové a přes to jsou a zůstanou vždy jen směšnou ukázkou marné lidské chamtivosti. Vidíme už nyní všude kolem nás i za oceánem v Americe, jak všechny umělé hospodářské a finanční konstrukce a schematismy ztroskotávají a jak nezbývá, než aby všude byly zase nastoupeny *tradiční cesty hospodářského pořádku.*

Nepodaří se proto ani zničení obchod, nýbrž naopak věřím pevně, že zase brzy přijde doba, kdy soukromé podnikání, jehož typickým představitelem je právě obchod, bude rehabilitováno a vráceno do všech svých funkcí a služeb národnímu celku, neboť nikdo a nic je nedovede obstarati lépe, spolehlivěji a levněji než soukromý obchod.

V Praze dne 1. října 1934.

Při zřizování živnostenských společenstev v těšínské části bývalého Slezska před 50 lety bylo Společenstvo obchodních živností pro soudní okres fryštátský podle pořadí druhé a po Obchodním gremiu v Novém Bohumíně a ve Slezské Ostravě oslavuje i naše Obchodní gremium 30leté výročí svého založení.

Doba hospodářské tísně není vhodnou dobou pro oslavy; prvních začátků založení této zákonné organisace jest však třeba vzpomenouti se stanoviska dějinného. Jest naší povinností vzpomenouti záslužné činnosti zakladatelů společenstva a zachytiti pozoruhodné a významné události, které se sběhly v uplynulé padesátce po stránce hospodářské, politické i organizační.

Obchodní gremium v Orlové zaznamenává za dobu svého trvání události zvlášť významné.

Hospodářské poměry u nás stejně jako v kamenouhelném revíru slezsko i moravskoostravském jsou dány rozvojem a provozem průmyslu kamenouhelného.

Začátky dolování uhlí v revíru karvinsko-orlovském spadají sice do počátku minulého století, plánovitě a racionelní těžení nastává však teprve v letech 70. a pozdějších.

Zakládání a hloubení nových uhelných kutišť způsobuje nedostatek místních pracovních sil. Nastává příliv dělnictva a české inteligence úřednické a inženýrské z Čech a z Moravy i příliv dělnictva polského ze sousední Haliče, bývalé části Rakousko-uherského mocnářství.

Rozmach uhelného průmyslu dává podnět k zakládání obchodních i řemeslných živností, jichž počet rok od roku stoupá.

V letech 1910—1914 se příliv nových živností zmírňuje. Zato po světové válce a po převratu, kdy uhelný průmysl dosáhl za celou dobu svého trvání nejvyšších číslic vytěženého uhlí, nastává nové slibné údobí obchodního podnikání a počet členů společenstva rychle stoupá.

*

Těživé následky světové války projevovaly se v našem kraji zejména od roku 1916. Nedostatek potravin a jiných domácích potřeb vyvolával v dělnictvu nespokojenost a na podnět neodpovědných živlů vyplněny byly podnikcím obyvatelstvem obchody, hostince a jiné živnostenské provozny v Orlové a okolí.

Škody způsobené pleněním dosahovaly statisícových částek, žádosti k tehdejší rakouské vládě o jakoukoli náhradu byly bezvýslednými.

Další pohnuté doby prožívalo obchodnictvo obvodu našeho gremia v plebiscitní době, kdy bylo velmi poškozeno také nízkou polskou valutou.

Konečně rozdělením Těšínska dne 28. července 1920 ztratil obvod Společenstva obchodníků pro soudní okres fryštátský obce: Kačice Dolní, Kačice Horní, Kunčice Malé, Kunčice Velké, Marklovice Horní, Otrembov, Rudník, Žebřidovice Dolní a Horní.

*

Dne 4. ledna 1921 nastává ve vedení společenstva pronikavá změna. Dlouholetý předseda společenstva František Mannsfeld se po 20leté činnosti vzdává své funkce. Vedení přejímá nynější předseda a přenáší úřadování do Orlové.

Od té chvíle úřaduje se česky. Ježto rychlým přibýváním členstva přibývá i administrativní práce, zřizuje se tajemnický úřad a úřaduje se po celý den. Společenstvo mění svůj název na Obchodní gremium.

Nově zvolený výbor bere si za úkol hájiti ve zvýšené míře zájmy svého členstva. V ohledu sociálním valná hromada dne 11. března 1921 usnází se na celoročním nedělním klidu, a to nejen ku prospěchu obchodního pomocnictva, nýbrž i samotných obchodníků-zaměstnavatelů. Gremium prosazuje pravidelné dodržování uzavírací hodiny.

V roce 1925 byl zřízen podpůrný fond pro zchudlé a zestárlé členy gremia, v roce 1928 byl založen podpůrný fond pro nemocné, případně nezaměstnané příslušníky Hromady pomocnické. Tyto fondy se doplňují každým rokem na výši původně věnované částky Kč 10.000.—. Obchodní gremium podporuje rovněž ve zvýšené míře obchodní školství.

Gremiální kancelář poskytuje rady a pokyny ve všech běžných otázkách a záležitostech obchodního stavu, zvláště pak v otázkách daňových.

Bohužel, že veškerá mravenčí a usilovná práce našeho i ostatních gremií i ostatních obchodních organizací v našem státě, směřující k zlepšení a posílení obchodního stavu a soukromého podnikání, nepotkává se se žádoucím zdarem; tříští se na nepochopení většiny vládnoucích činitelů, uplatňujících stále ještě snahy, soukromý obchod omezovati a ponechávati volné pole vzrůstajícímu družstevnictví, jednotkovým obchodům, továrním prodejnám a p., sáhajícím svojí poškozující činností na kořeny soukromého obchodu.

Zdá se však, že tyto snahy dosáhly nejvyššího bodu a že u vládních činitelů bude a musí pronikati názor, že střední stav, jehož významným článkem jest soukromý obchod, musí býti zachován.

Rozhodující činitelé našeho státu a všichni logicky myslící lidé musí si konečně uvědomiti, že soukromý obchod, od dávných věků hlavní to páka národohospodářství každého státu, tvůrce blahobytu, nositel kultury a umění, nesmí býti nadále přehlížen, podceňován a odstrkován, již proto ne, že jde o významnou složku národa, o poplatníka přispívajícího k udržování rovnováhy státního rozpočtu.

Zasluguje naopak přednost před různými kolektivistickými a velkokapitalistickými podniky, těšícími se doposud neoprávněným výhodám na úkor nejen státu, nýbrž i soukromého podnikání.

Obchodnictvo žádá stejná práva a stejné povinnosti všem.

Žádáme stejná práva a povinnosti pro všechny svoje příslušníky, kteří mají poctivou snahu svoji obchodní živnost provozovati solidním a zákonným způsobem, prospěti co nejlépe svým spoluobčanům a státu.

Nestavíme se za konjunkturální příživníky obchodu, nesvědomité spekulanty a bezohledné konkurenty, kteří poškozují úmyslně státní pokladnu a dobrou pověst solidního obchodování.

Věříme, že se dočkáme doby, kdy bude dán průchod na prosté spravedlnosti, spravedlivému oceňování soukromého obchodu a že tím bude odčiněna křivda páchaná na obchodnictvu po celou dobu naší samostatnosti.

Zásadou příslušných kruhů musí býti: ne prospěch osobní, ne prospěch stranický, ale jediné a výhradně prospěch celku a celého státu.

Na rozhraní druhé padesátky gremia očekáváme s důvěrou, že požadavky obchodního stavu budou vládními činiteli našeho státu spravedlivě posuzovány a v nejkratší době splněny. Očekáváme, že po letech hospodářské tísně a politické nejistoty nadejde doba lepší, doba nového hospodářského rozvoje, zabezpečující naší svobodné republice další upevnění a všem složkám tohoto státu klidnou a spokojenou budoucnost.

K nové a šťastnější budoucnosti ...

Na starých venkovských budovách často nalézají se krásná slova našich předků:

„Dej Bůh štěstí domu tomu
postavil jsem, nevím komu.“

Český národ dobou válečnou pomocí našich legionářů i pomocí vnitřní revoluce netoliko stavěl, ale i postavil budovu své státní samostatnosti, budovu vlastního státu. V poslední dny říjnové 1918, kdy zpívali jsme s nadšením, radostí v srdci a se slzami v očích „Kde domov můj“, „Nad Tatrou se blýská“, „Hej, Slované“ a všechny ty písně, které po desítky let byly nám aspoň vírou v lepší budoucnost, z plna srdce přáli jsme i našemu nově zrozenému státu: Dej Bůh štěstí! Postavili jsme budovu státu netoliko nám, ale i generacím budoucím.

Často a bohužel odůvodněně slýcháváme však trpký stesk: my jsme si to představovali trochu jinak. Neradi se k tomu přiznáváme, ale nutno říci pravdu vždy a všude, jak zdůraznil v jednom svém projevu i prezident T. G. Masaryk. V nás všech jest zatrpkllost, nespokojenost s poměry veřejnými, ale zejména s poměry hospodářskými. Světová hospodářská krise byla by nás zasáhla za všech okolností, ale přece jen hospodářské poměry mohly snad u nás probíhat mírnějším způsobem, kdyby zájem a prospěch státu a všeho jeho obyvatelstva byl po celou dobu naší samostatnosti nejvyšším vodítkem.

Jest dnes marné vyčítati všechno, co se stalo, a co se státi nemělo. Křest naší mladé demokracie nebyl provázen jen radostmi, spíše byl provázen strastmi. Jen jedno bychom si přáli: aby nastala svorná práce všech ve prospěch všech k odstranění všeho, co nás tíží, co brzdí náš hospodářský vývoj, co brání tomu, aby všechny vrstvy obyvatelstva byly v našem státě spokojeny. Jsme všichni členové velké rodiny: českého národa, československého národa.

Tři poslední desítky let znamenají těžký a vysilující zápas i obchodnictva, boj na všechny fronty, boj proti tolika vlivným a mocným činitelům, usilujícím o zhroucení obchodnictva jako významné složky soukromopodnikatelské činnosti. Hospodářská existence našeho státu tvořena byla na soukromé podnikatelské činnosti. Přišla doba propagace kolektivismu, státního hospodářského socialismu, bylo podporováno družstevnictví, zaváděno státní obhospodařování, zaváděny syndikáty, tvoří se monopoly.

Všechno to ubíjelo a ubíjí obchodnictvo, v tom hospodářském boji již tisíce hrobů tvoří velký hřbitov hospodářského podnikání jednotlivců, zejména z kruhů obchodních. A přece obchodnictvo zůstává, hřbitov vzrůstá, ale celek zůstává jako doklad, že nelze zničit to, co tvořeno bylo tisíciletým vývojem, co se prokázalo jako jedna z nejdůležitějších hospodářských složek každého státu. Mohou býti obavy o budoucnost obchodu, ale nesmí se ztráceti důvěra, že soukromé obchodní podnikání překoná postupně všechny svízele doby, překoná nepřátelství a zvolna opět bude spěti dopředu. Urychlení tohoto vývoje leží v rukou každého z nás. Musí mezi námi přestat nepřátelství osob, musí býti odstraněna konkurenční zášť i závist, daří-li se tomu či onomu lépe, ale musí nastati svorná práce, která by přinášela prospěch netoliko jednotlivcům, ale i celku.

Život dnes podobá se vlastně hospodářskému umírání. Úkolem není však smrt, nýbrž žití. Smrt znamená zánik. Nechceme tento zánik a nesmíme dopustiti, aby zánik přišel. Obchodnictvo, jsouc si vědomo svého významu pro stát, nechce hospodářskou smrt jednotlivců, ani celku, chce a musí žít v zájmu státu a všeho jeho obyvatelstva. Proto tak hospodářsky zápasí, proto chce překonat svízele doby, proto pracuje, aby zabezpečilo budoucnost svým příštím, budoucnost státu. V této hospodářské práci obchodnictva

jest další kus poctivé práce pro stát, poctivé práce i pro ostatní složky obyvatelstva našeho státu.

Zdůrazňuje-li obchodnictvo bezpodmínečnou nutnost zachování stavu, nečiní tak z pouhých egoistických zájmů; má na mysli zájem celku. Poškozuje-li kdo obchodnictvo, zdržuje-li, brzdí-li kdo realizaci jeho oprávněných požadavků, nepoškozuje tím pouze obchodnictvo, ale také i stát a všechny ostatní skupiny jeho obyvatelstva.

Nemáme mnoho přátel, ale za to hodně nepřátel. Nesmíme však klesat pod tíhou života, pod tlakem soustředěných útoků na soukromé obchodní podnikání. Nesmíme ke všemu mlčet, nesmíme s odevzdaností do vůle boží čekat

malátně a se zlomenými silami na to, co přijde. Lepší budoucnost musíme si přivolat sami. Nemáme povinnosti pouze k sobě, máme také povinnosti k budoucí generaci. Slibů dostali jsme dosti. Ale chceme také čin!

Básník Antonín Klášterský praví ve svých „Českých žalmech“:

Jenom usnout nenech nás, o, Pane,
nebo zhouba najisto nás schvátí:
nech to moře kolem rozpoutané,
raděj vztekle bít a hněvně řvátí!

To znamená: vytrvat, bránit se, nedát se!

Ochrana živností obchodních nebo kolektivismu?

Obchodní gremium v Orlové oslavuje 50 let svého trvání. Je to hezká řada let! Kdyby bylo obchodní gremium živým subjektem a ne právnickou osobou, mohlo by mnoho vyprávěti ze svých zkušeností. Takto to může pověděti jen ze zápisů o jednáních ve svých schůzích, případně celkové agendy. Také funkcionáři mohli by mnoho vyprávěti. Bohužel, řada jich není více mezi živými, řada jich byla nahrazena novými a ti, jež dnes řídí agendu obchodního gremia, nemohou vyprávěti nic radostnějšího, než by mohli vyprávěti jejich předchůdci.

Mnoho vln se přehnalo za tuto dobu. Byla zaznamenána řada poruch v hospodářském životě, která otrásala základy soukromého podnikání obchodního. Ale zdá se, že dnešní doba nezná podobenství v letech uplynulých a jeví se dobou opravdové zkoušky v trpělivosti a zdatnosti. Zlé je při tom to, že na obchodní podnikání působí dnešní doba dvojí nepřízní. V první řadě je to dnešní hospodářská situace, způsobená celkovou hospodářskou depresí, která má neblahé následky a vliv na hospodářskou prosperitu obchodu. Stísněnost v celkovém podnikání, stále zmenšování kupní schopnosti a síly občanstva, obmezování výroby, zastavování provozu závodů, důsledně pak trvalá nebo rostoucí nezaměstnanost, to vše nemůže nevykonati neblahý vliv na obchod a jeho prosperitu. Poskytuje-li obchod úvěr, který se stal v důsledku nezaměstnanosti nedobytným, působí to na obchod stejně zhoubně, jako když občanstvo bylo zbaveno kupní schopnosti a platebních možností. To jsou citelné rány pro obchod, které jsou s to jej značně podvázat, ne-li úplně zničiti.

Druhé, co stejně zhoubně na existenci obchodu působí, je vývoj našeho zákonodárství. Tvoření syndikátů a monopolů, rozvoj družstevnictví, zřizování továrních prodejen, zřizování obchodních domů s jednotnými cenami, moratorium pro část občanstva jako dlužníků a jiné jsou zjevy,

při kterých se lze těžko ubrániti dojmům, že se schylujeme ke směrům, které nemohou ještě podat důkazy, že se osvědčí, t. j. že se projevuje snaha odklonu od soukromého podnikání a vlastnictví k t. zv. kolektivismu. Bylo by už samo o sobě velmi zlé, kdyby tyto tendence spočívaly v samozřejmém vývoji. Mnohem horší ovšem je, když zákonodárství předstihuje tento vývoj. A všimneme-li si našeho zákonodárství v posledních dvou letech, tak toto vzniklé dojmy jenom utvrzuje.

Zákony se zpětnou platností musí míti za následek nedůvěru v budoucnost a podlamování důvěry v právní stav a právní jistotu. Že to pak utlouká podnikatelského ducha, o tom nemůže být sporu. Děláním zákonů ve prospěch jedné složky, na úkor složky druhé a proti ní, nezvýší důvěru v právní řád. Proto, že chci pomáhati jednomu stavu, poskytnouti mu zákonem moratorium, aby nemusel platit dluhy, zatím co druhý stav nutím plně a přísně k plnění jeho platebních povinností, to nemůže vyvolati přílišnou důvěru v budoucnost.

Dělati obilní monopol poněvadž se má pomoci jednomu stavu a vyřaditi tak ze soukromého podnikání tisíce a tisíce samostatných obchodníků obilím, vyřaditi je z možnosti výkupu obilí, dále více jak 8.000 malých mlynářů zbaviti existence, to je až příliš hrubé zasahování do práva soukromého podnikání a projevuje se tím velmi silný sklon k t. zv. kolektivismu. Nařizovati zákonem pasteurisaci mléka a to v tom smyslu, že to vyřazuje tisíce obchodníků z distribuce mléka, vytváří možnost koncentrace mléčné produkce v družstevních mlékárnách, dává se družstevním mlékárnám monopolní postavení distribuce mlékem a umožňuje se těmto mlékárnám v důsledku koncentrace mléka zříditi si v budoucnosti své vlastní prodejny a odstraniti a úplně zbaviti existence tisíců a tisíců obchodníků mlékem. Uděláti zákon, kterým se jedné složce dávají úlevy v placení

příspěvků pro sociální pojiškovnu a hraditi takto vzniklý úbytek přílivu peněz do sociální pojiškovny ze státních prostředků, zatím co druhému stavu, tedy obchodnictvu a živnostnictvu se příspěvky pro sociální pojištění zvyšují a ještě se po nich žádá, aby ve formě daní platili také to, čím stát pojišovnam přispívá, je přímo strašlivou věcí, zrovna tak, jako všechno předchozí, poněvadž z tohoto zákonodárství jde jasně najevo, že zákony se dělají jenom ve prospěch některých složek v tomto státě, zatím co zájmy složky druhé se úplně pomíjí.

V tomto článku nemohu vypočítati všechno to, co již bylo proti obchodnickému stavu v posledních letech uděláno, chtěl jsem jen některými příklady poukázat na jednostrannost zákonodárství a na jeho zhoubné účinky pro obchodnický stav. A to, co nedovrší takové zákonodárství a hospodářská deprese, jak již na ni jsem poukázal, to pak dovršuje praxe daňového systému a postup při vymáhání daní u obchodnictva živnostnictva. Nebudiž mi proto zalíváno, jestliže obchodnictvu připomenu, že ono se bude muset v příští době zrovna tak jako v době přítomné starati více o vývoj našeho zákonodárství a o to, kdo a jak tyto zákony dělá. Nesmí zapomínati, že

zákony jsou takové, jací jsou zákonodárci, kteří je dělají a všimnouti si, z kterých vrstev se tito zákonodárci a v jaké síle rekrutují.

Při tom nebudiž zapomínáno bedlivě sledovati, jaké jsou u nás poměry a že vše děje se pod zorným úhlem politické síly a moci. Počínaje obecními zastupitelstvy přes zastupitelstva okresní, zemská až po národní shromáždění jako zákonodárný sbor děje se to na podkladě politického seškupení, politického vlivu, síly a moci, ve které pak je obchodnictvo a živnostnictvo dnes pravou popelkou. Proto má také zákonodárství tendenci ochrany zájmů dělnických, zemědělských a velkopřemyslových, aniž by se bral zřetel na důležitou složku, jakou je obchodnictvo a všechno živnostnictvo vůbec. Obchodnictvo si musí uvědomit, že mu nikdo nepomůže, nepomůže-li si samo a že nikdo nemá zájmu na úpravě jeho existenčních podmínek než ono samo. Z tohoto poznání pak musí vyvoditi důsledky a musí si říci, že jeho činnost musí býti taková, aby ve všech veřejných institucích a zákonodárných sborech mělo takové zastoupení, jaké mu po právu a početnosti jeho stavu náleží. K tomu mu může dopomoci sjednocení, pevná a odhodlaná vůle společně chránit vlastní zájmy a potřeby.

Otakar Fromm,
místopředseda Slez. obch. a živn. komory v Opavě, člen Stát. živn. rady a předseda její subkomise pro revizi živn. řádu

Malá živnostenská novela a její význam pro obchodnictvo.

Ministerstvo průmyslu, obchodu a živností chtějíc vyhověti důraznému volání po rychlém a důrazném opatření na ochranu živností, žádající dokonce opatření tak radikální, jako zastavení na určitou dobu vydávání živnostenských listů vůbec, rozhodlo se pro bezodkladnou úpravu nej důležitějších požadavků při projednávání celkové revizi živnostenského řádu tak zv. malou živnostenskou novelou.

Tato malá živnostenská novela, projednána poradními sbory ministerstva obchodu, přináší obchodnictvu značně změněné právní poměry živnosti obchodní.

V první řadě při rozdělení živností není obchod včleněn mezi živnosti svobodné, nýbrž tvoří samostatnou skupinu c) živnosti obchodní a v definici této skupiny zákon praví, že obchodní živnosti jsou takové, při nichž se jeví potřeba zvláštních znalostí obchodních, kterých lze nabýti jen vyučením a delším zaměstnáním, čili průkazem obchodní způsobilosti.

Dále celá řada všeobecných ustanovení malé novely vztahuje se na živnost obchodní a přináší řadu změn, vyhovujících požadavkům obchodnictva. Tak věk pro samostatné provozování živností stanoví se na 24 roky. Mění se § 3. ž. ř. o oprávnění provozování živností osobami právníckými, společnostmi podle obchodního zákona, společnostmi s ruč. omezeným, výdělkovými a hospodářskými družstvy a právovárečnými měšťanstvy v tom smyslu, že mohou provozovati živnosti jen pokud jsou k tomu oprávněny stanovami anebo společenskou smlouvou, musí však zříditi způsobilého náměstka nebo pachtýře, který živnost osobně řídí a bydlí v místě jejího stanoviště.

Spolky a veřejnoprávní svazky (stát, země, okres, obec a pod.) mohou provozovati jen takové živnosti, které sledují účel vytčený spolkům a veřejnoprávním svazkům stanova-

mi neb zákonem, pokud činnost jejich je omezena pouze na sledovaný účel, ale nemá výdělečného charakteru. O spolicích rozhodne živnostenský úřad po slyšení místně příslušného společenstva, o svazech veřejnoprávních ministerstvo obchodu s ministerstvem vnitra po slyšení příslušné obchodní a živnostenské komory a příslušného společenstva.

Novela připouští zapovězení započetí provozování živnosti a v zостřených sankcích i odnětí živnostenské oprávnění těm, kdož byli odsouzeni pro zločin vůbec, pro přečin anebo přestupek spáchaný ze ziskuchtivosti nebo proti veřejné mravopoctnosti nebo pro přečin podle § 486. trestního zákona. Pro podloudnictví nebo těžký přestupek důchodkový anebo pro opětovné těžké přestupky nebo přečiny dle zákona proti nekalé soutěži.

Nastoupení živnosti může býti zakázáno i pro vlastní opětovný úpadek anebo opětovné vyrovnání, složenou vyjevovací přísahu a při živnostech, zabývajících se výrobou a prodejem potravin a poživatin pro nakažlivou a nezhojitelnou nemoc. Stal-li se úpadek anebo opětovné vyrovnání po př. došlo-li k vyjevovací přísaze z dokázané lehkomyšlnosti, může býti i provozování živnosti zakázáno.

§ 9. ž. ř. jednající o právu ku provozování několika živností je potud změněn, že toto právo neplatí u osob právníckých a spolků, u nichž současné provozování dvou nebo více živností je vázáno na zvláštní povolení zem. úřadu i když provozování živnosti je stanovami vytčeným účelem a zem. úřad musí vyslechnouti předem příslušnou obchodní a živnostenskou komoru a zemskou jednotu společenstevní.

V nově upraveném seznamu živností koncesovaných jsou jako nové položky zařazeny: drogerie a obchod lihovinami a pivem v uzavřených lahvích.

Novela mění také zásadně § 36. ž. ř. jednající o rozsahu a výkonu živnostenského oprávnění, hlavně řeší nově a jednodušeji rozhodování o něm. Dále § 44. ž. ř. o zevnějším označování závodů a konečně § 36. ž. ř. jednající o právu vdovím a vdoveckém.

Pro živnost obchodní nejdůležitější jsou změny §§ 13a a 38. ž. ř. Novela zavádí generelní průkaz způsobilosti pro živnost obchodní, který se podává vysvědčením o řádně ukončeném poměru učebním, vysvědčením o návštěvě příslušné školy pokračovací anebo vysvědčením o náhradní zkoušce z učiva škol pokračovacích a vysvědčením o řádně ukončeném zaměstnání pomocnickém trvajícím nejméně 2 roky, při čemž celkové zaměstnání i s učením má trvati aspoň 5 let.

Veřejným obchodním společnostem a společností komanditním jakož i společností s ručením omezeným podle zák. ze dne 6. března 1900, 8. 58 ř. z. předepisuje novela ustanovení § 14e ž. ř. dle něhož musí jeden veřejný společník anebo komanditista míti průkaz způsobilosti pro živnost obchodní.

Od průkazu způsobilosti jsou osvobozeni:

Obchodníci v místech pod 500 obyvatel: živnost trhovecká; živnost ambulantní; obchod s živými zvířaty; prodej uhlí, koksu a palivového dříví v drobném; prodej odpadků; drobný prodej tuzemského ovoce, zeleniny a cukroví na přenosných stáncích. Avšak prodej cukru, kávy, čaje, koření, minerálních olejů, zboží materiálního, barviv, pálených lihových nápojů, vína a piva vylučuje novela výslovně z provozování živnosti trhovecké a ambulantní.

Konečně osvobozeny jsou od průkazu způsobilosti manželky obchodníků, byly-li v manželově obchodě zaměstnány nejméně 5 roků.

Ustanovení přechodná osvobozují od průkazu způsobilosti obchodníky, kteří chtějí po účinnosti novely rozšířiti svůj podnik o další druhy zboží, jehož prodej doposud nepodléhal průkazu způsobilosti, provozují-li obchodní živnost nejméně 5 roků před účinností novely. Dále obchodníky, kteří podle předpisů doposud platných nabyli průkazu způsobilosti, byť jí do účinnosti novely nepoužili.

Osoby, které před vydáním novely jsou již zaměstnány jako učňové, praktikanti a pomocníci, získávají průkaz, jakmile dokončí svojí činnost dle předpisů dosud platných.

Konečně nepotřebují průkazu způsobilosti živnostníci, kteří opoví obchodní živnost omezenou jen na výrobky své živnosti.

Dosavadní ustanovení § 38. ž. ř. zůstávají nezměněna pokud se týče rozsahu opovědění živnosti obchodní s novým odstavcem rovněž významu přechodního dle něhož nejsou dotčena nabyta již práva obchodníků a prodejní práva výrobců ani v případě přesídlení živnosti. Avšak rozšíření nabytých již práv prodejních jest považovati za novou opověď.

Toť bylo by v krátkosti vše, co v připravované novele má význam pro živnost obchodní. Znamená jistě značné zlepšení stavu dosavadního, avšak celkové stávající poměry obchodní vyžadují přímo kategoricky rychlé uskutečnění novely, jež přinese ozdravení živnosti obchodní ku prospěchu celkového hospodářského života státního.

Cechy.

Nástin s dějinného a právního hlediska.

Cechy bývaly nucená zájmová sdružení řemeslníků a živnostníků, jež byla vybavena různými výsadami a privilegii.

Již v antickém Římě byla živnostenská sdružení (collegia) s určitými právy a zvyky, postrádala však jakékoliv zřízení neb zákonné úpravy.

Vznik cechů jakožto privilegovaných korporací spadá do doby Přemyslovců a to v první řadě do doby Přemysla Otakara I., kdy dostává se městům tak zv. „trhového práva“. Jest tudíž rozvoj cechů úzce spojen s rozvojem měst, se zřízením městským ujalo se také zřízení cechovní.

V době tak zv. hospodářství dvorského pracovali v podhradích řemeslníci jakožto nevolníci, otroci, práci nesvobodnou. Do té doby nebylo cechů. Teprve koncem 12. století a počátkem 13. století usazují se v nově zakládaných městech řemeslníci a živnostníci jakožto svobodní občané, kteří na podkladě tak zv. městského a trhového práva věnují se řemeslům a živnostem a počínají se sdružovati nejprve v bratrstva a z bratrstev, jež měly humanitní a duchovní účely, vyvinuly se ve městských zdech privilegované cechy (Zünfte, útvary to již stavovské, jež se staly základem cechovní organizace, obzvláště když jim bylo přiznáno právo tak zv. „přímusu“ a „mílové“. Každý, kdo chtěl v určitém okruhu (míli) města provozovati řemeslo, živnost, musel zaplacením určitého poplatku státi se členem této řemeslní organizace. Cech byl zpravidla sdružením mistrů a tovaryšů stejného řemesla a rozkvět této cechovní organizace spadá hlavně do 14. století, „zlaté doby“.

Tyto nucené cechovní svazky, vybavené cechovní samosprávou, staraly se mimo distribuci zboží také výhradně o vzdělání svých členů jednak učením, jednak praxí (vandrem). Stěžejním pilířem cechovní samosprávy bylo tak zv.

cechovní zřízení, cechovní artikule, upravující vzájemný poměr uvnitř organizace.

Cech spravovali nejstarší mistři neb cechmistři, buď samým cechem voleni aneb jmenováni městskými konšely. Volily-li cechy samy, potvrzovali je konšelé. Cechmistrům takto ustanoveným příslušela nad mistry a tovaryši jurisdikce ve věcech sporných, instancí odvolací byl soud městských konšelů. Za cechmistra vybírala se osoba bezvadného původu. (Z volby byly vyloučeny děti nemanželské, děti pohodných, hrobařů atd.)

Dle cechovních artikulů vykonávali starší cechmistři živnostenskou policii, regulovali někde sami, jinde s cechem všecek prodej zboží, pokutovali mistry pro vadné zboží, rozdělávali surovinu a kontrolovali míru a váhy. Chudým členům a potřebným byly cechy kampeličkou.

Přijetí do cechu bylo vázáno podáním průkazu o nabytí městského práva a podáním mistrovského řemesla, v němž rozhodoval plný cech. Postupem času zavedly cechy povinné mistrovské zkoušky a tím ovládaly celou průmyslovou výrobu, určovaly počet cechovních mistrů, počet tovaryšů a učňů (robenců) a regulovaly distribuci zboží.

Čím více rostla moc cechů, tím více vzrůstala se nespokojenost tovaryšů, jimž cechy nespravedlivým způsobem zvyšovaly tak zv. „přímusů“, přístupný poplatek a tím znemožňovalo se jim osamostatnění. Nespokojenci organizovali se v tovaryšská bratrstva, jež chovala se k cechům nepřátelsky osnujíc stávký, roztržky, nepokoje a spory.

Tyto vnitřní nepokoje cechů a bratrstev znamenaly oslabení moci cechů a byly vítanou příležitostí státní správě a panovníkům k omezení a okleštění přes příliš široké právomoci. Císařem Karlem VI. pro země české vydaný patent řemeslnický zakázal nové zřizování cechů a vyhradil

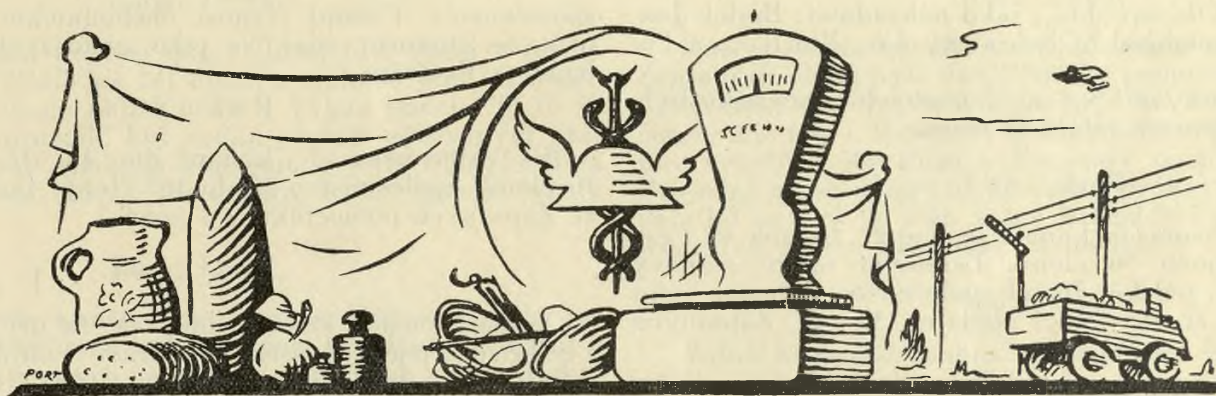
povolování cechů panovníkovi a stávající cechy jakož i jeho artikule podrobil státnímu dozoru zřízením státního inspektora.

Mimo státní zásah přispěla také ke značnému omezení právomoci cechů doba merkantilismu ukládající státu ob-
sáhlejší působnost ve věcech hospodářských a starost o do-
tace neb hojný oběh drahého kovu. Dále nepřála cechům
doba osvíceného absolutismu za Marie Terezie a Josefa II.,
razící cestu k živnostenské svobodě. Snahou obou jmenova-
ných panovníků byla působnost cechů omeziti na míru,
pokud možna, nejmenší.

Tak dochází k vydání dvou dvorních dekretů a sice ze
dne 30. V. 1776 a ze dne 17. I. 1784, dle nichž přešlo právo

udělování živnosti na vrchnostenské úřady a magistrát. De-
krety těmito byla tedy definitivně cechům odňata nejdůle-
žitější součást samosprávy jako privilegia a jurisdikční moc,
následkem čehož staly se cechy pouhými poradními orgány
vrchnostenských úřadů a magistrátu ve věcech cechovních.

Další vývoj politických poměrů na sklonku 18. století
otevřel dráhu plně svobodě živnostenského podnikání proti
cehovním korporacím, takže cechovní zřízení a cechovní
pořádky (artikule) staly se pouhým formaliem, všelijakého
života neschopným, až konečně novým živnostenským řá-
dem, vydaným 20. XII. 1809, čís. 229 ř. z. a zbudovaném na
podkladě úplné svobody živnostenského podnikání, byl uči-
něn cechům konec.

Přehled o událostech a činnosti Obchodního gremia v Orlové.

Podle zápisů upravil Bohumil Bílek, tajemník Obchodního gremia v Orlové.

Významnou reformou, provedenou za Rakouska zákonem ze dne 15. března 1883, bylo zavedeno rozdělení živností na svobodné, řemeslné a koncesované. Mimo to zákon ten reformoval živnostenská společenstva. V důsledku toho nastalo jakési oživení členstva k otázkám stavovským proti dosavadní nevšímavosti. A tak po vzoru jiných měst přikročilo i obchodnictvo okresu fryštátského k založení stavovské organisace, která by hájila zájmy obchodnického stavu.

K založení „Společenstva smíšených obchodních živností soudního okresu fryštátského ve Fryštátě (Gemischte Genossenschaft der Handelstreibenden des Freistädter bezirkes in Freistadt) došlo v roce 1884. Společenstvo mělo vedení německé a sdružovalo obchodníky v těchto 30 obcích: Albrechtice, Darkov, Dětmarovice, Doubrava, Fryštát, Kar-

vinná, Kačice, Koukolná, Kunčice Velké, Kunčice Malé, Lazy, Louky, Marklovice Dolní, Marklovice Horní, Orlová, Otrembov, Petrovice, Poruba, Prstná, Ráj, Rudník, Solca, Staré Město, Stonava, Suchá Dol., Suchá Horní, Suchá Prostřední, Závada, Žebřidovice Dolní, Žebřidovice Horní.

Rok 1884.

První ustavující valná hromada konala se dne 23. února 1884 ve Fryštátě za přítomnosti 68 členů. Jednací řeč byla německá.

Prvním předsedou společenstva byl zvolen Karel Oleownik z Fryštátu a tito členové výboru: Gebauer Ant., Knapp Alb., Kolban Zik., Sakreida J., Mannsfeld Frant., Blumenthal Šal., Altmann Šimon, Kurz Frant., Krutki Jos., Wilczek

Ondř., Fulik L., Olschak Jos.; jako náhradníci: Bialek Jos., Michna Jos., Blumenthal S., Schramek Jos., Bloch Ig. a Poledník C.

Roční příspěvek činil 3.— zl. Zapsaných pomocníků bylo 8, učňů 5. Společenstvo čítalo 68 členů.

R o k 1885.

Druhá valná hromada konala se dne 27. března ve Fryštátě za přítomnosti 56 členů. Usneseno zadati stanovy v řeči německé a polské. Jmění společenstva koncem roku 1885 bylo 558.51 zl. Příjímací poplatek 3.— zl. Zapsaných pomocníků bylo 7 a učni 4.

R o k 1886.

Valná hromada svolána na den 25. března. Přítomno bylo 19 členů. Usneseno zvýšiti příjímací poplatek na 5.— zl. Jmění činilo 574.55 zl. Zapsaní pomocníci 3.

R o k 1887.

Dne 8. března konána valná hromada za účasti 55 členů. Jmění 688.55 zl. Zapsaní pomocníci 2, učni 2.

R o k 1888.

Valná hromada konána 20. března. Přítomno 17 členů. Společenstvo čítalo 197 členů.

Členové Hromady pomocnické byli přičleněni k nemoenské pokladně, k níž náleželi pomocníci obuvníků, pomocníci lihovaru, mužských i dámských krejčích, pomocníci výčepníků, pekařů a společenstva smíšených živností. Společenstvo vykazovalo jmění 795.94 zl. Zapsaní pomocníci 2, učni 2.

R o k 1889.

Dne 12. března konána valná hromada za účasti 14 členů. Společenstvo čítalo 195 členy. Jmění činilo 832.75 zl. Zapsaných pomocníků 10, učňů 1.

Dne 5. VIII. vzdává se Karel Oleownik předsednictví

společenstva. Přestal živnost obchodnickou provozovati a proto se činnosti vzdal. Na jeho místo zvolen Antonín Gebauer z Fryštátu.

R o k 1890.

Na valné hromadě, konané dne 11. III., bylo přítomno 16 členů. Společenstvo čítalo 167 členů. Jmění bylo 1009.87 zl. Zapsaných pomocníků 9 a učňů 5.

R o k 1891.

Valná hromada konána dne 5. V. za přítomnosti 9 členů z celkového počtu členstva 167. Účast velmi nepatrná. Zájem žádný. Pokladna vykazuje jmění 1069.77 zl. Počet zapsaných pomocníků 7, učňů 5.

R o k 1892.

Na valné hromadě, konané dne 30. V., bylo přítomno jen 7 členů. Počet zapsaného členstva 166, pomocníci 5 a učni 2. Jmění 1180.27 zl. Na výzvu učiněnou okresním hejtmánstvím bylo usneseno zavésti nedělní sváteční klid od 4 hodin odpoledne, s výhradou poslední neděle před svátky vánočními.

R o k 1893.

Valná hromada konána 18. IV. za přítomnosti již jen 6 členů. Zájem o jakoukoliv činnost upadl, ačkoliv společenstvo čítalo 198 členů. Pomocníci byli zapsáni 5 a učni 2. Jmění vykázáno 1528.58 zl.

R o k 1894.

V roce tom valná hromada konána býti nemohla pro naprostou neúčast. Pokladní kniha vykazuje čistého jmění 1455.— zl. Zapsaní pomocníci 2, učni 2.

R o k 1895.

Valná hromada konána 27. srpna za účasti 10 členů. Počet členů 198, zapsaní pomocníci 5, učni také 5. Jmění vykázáno 1544 zl.

Rok 1896.

Valná hromada konána dne 3. listopadu. Účast členstva 7. Společenstvo čítalo již 241 členů a stále se jeví tak malý zájem. Zapsaní pomocníci 4, učňů 8. Výkaz jmění 1705.16 zl. Na téže valné hromadě byl podán protest příslušným úřadům proti zřízení polského konsumu a jeho filiálek. Byla vyslána deputace, která intervenovala u zemské vlády v Opavě.

Rok 1897.

Valná hromada konána 21. prosince. Přítomno bylo jen 5 členů. Ve společenstvu bylo zapsáno 245 členů. Valná hromada odhlasovala návrh na zrušení vánočních dárek poskytnutých zákaznictvu a místo toho učiněna sbírka ve prospěch chudých. Společenstvo vykazuje 1857.26 zl jmění.

Rok 1898.

V tomto roce se valná hromada nekonala opět pro na-
prostý nezájem členstva.

Rok 1899.

Ježto výroční valná hromada svolaná na 27. únor nemohla se konati pro neúčast členstva, svolána druhá valná hromada na den 26. března t. r.; na tuto dostavilo se 8 členů.

Společenstvo čítalo 245 členů. Jmění činilo 2093.65 zl. Na této valné hromadě bylo usneseno změnit stanovy společenstva v tom smyslu, že sídlo společenstva bylo určeno do Fryštátu. Dále byla stanovena učební doba 3—4 léta. Příjímací taxa učňů 2 zl. a za vyučenou 5 zl. Členové, kteří nezaměstnávají pomocníka, mohou míti jen jednoho učně, zaměstnávají-li jednoho pomocníka, mohou míti 2 učně. Zaměstnávání kancelářských prací povoluje se placená síla, jíž z prostředků společenstevních bude poukázáno ročně 120 zl. Usneseno také, aby k prohloubení vzdělání učňů také jiných společenstev konaly se opakovací hodiny za dozoru učitelů.

Rok 1900.

Dne 31. ledna konána valná hromada za účasti 11 členů. Zapsaných členů bylo 240. Přibyl 1 pomocník, 1 učeň. Jmění vykázáno 2512.50 zl. Schváleny byly nové stanovy jak společenstevní, tak i Hromady pomocnické. Společenských stanov vytištěno 500 kusů a Hromady pomocnické 100 kusů. Projednával se námět na zavedení průkazu způsobilosti pro detailní prodej. V téže valné hromadě byl předsedou společenstva zvolen František Mannsfeld z Fryštátu.

Rok 1901.

Valná hromada konána 26. listopadu za účasti poněkud větší — 17 členů. Ve společenstvu bylo sdruženo 480 členů, zapsaní 3 pomocníci a 5 učňů. Pokladní zpráva vykazuje jmění 6.129.49 zl.

Rok 1902.

Valná hromada konala se 16. prosince. Účast členů 20. Společenstvo čítalo 480 členů, 4 nové pomocníky a 7 učňů. Vykázáno jmění 6.811.96 K. Za účelem zavedení telefonu pro Fryštát byly podniknuty příslušné kroky. Přijat návrh na zvýšení inkorporačního poplatku a to s 10 K na 50 K. Dále bylo usneseno, aby ministerstvu obchodu podán byl návrh na zavedení koncese pro prodej lihovin a obchodnictvu zbožím smíšeným povolen prodej piva v uzavřených lahvích.

Rok 1903.

Valná hromada byla dne 24. listopadu. Přítomno bylo 29 členů. Počet členů ve společenstvu zapsaných 646, nových pomocníků 8, učni 4. Jmění vykázáno 7.425.26 K.

Rok 1904.

Valná hromada konána 20. února za přítomnosti 25 členů. Pro nedohodnutí se o cestovním do Vídně k ministerstvu obchodu, byla valná hromada předčasně ukončena. Zapsaných pomocníků 7, učňů 15. Pokladní zpráva vykázala 8.056.08 K spolkového jmění.

R o k 1905.

Valná hromada svolaná na 28. listopadu nebyla schopna usnášení pro malý počet přítomných členů. Na druhou valnou hromadu, konanou dne 12. prosince, ze 650 zapsaných členů společenstva dostavilo se pouze 15 členů. Zapsaní pomocníci byli 3, učňů 12. Jmění 9.708,58 K.

R o k 1906.

Valná hromada konána 11. prosince za přítomnosti 36 členů. Usneseno založiti nemocenskou pokladnu pro členstvo společenstevní. Počet zapsaných pomocníků byl 4, učňů 9. Pokladna vykazuje 12.658,58 K společenstevního jmění.

R o k 1907.

Na valné hromadě dne 21. května bylo přítomno 26 členů. Společenstvo sdružovalo 650 členů, zapsaných pomocníků 8, učňů 15. Vykázáno jmění 15.926,76 K. Vzata na vědomí úředně schválení zvýšení inkorporačního poplatku na 50 K. Dne 10. prosince konána mimořádná valná hromada, na které bylo protestováno proti zakládání konsumních družstev. Usneseno vyslati deputaci ve věci té k starostovi města Vídně a poslanci říšské rady Dru Luegrovi.

R o k 1908.

Dne 27. dubna konána valná hromada za účasti 50 členů. Bylo konstatováno, že inkorporační poplatky podle rozpočtu se nesešly. Společenstvo čítalo 610 členů, 20 pomocníků, 22 učně. Jmění vykázáno 15.788,65 K. Přání vyslovené českými členy společenstva, aby pozvánky do schůzí byly psány také v jazyku českém a polském, bylo valnou hromadou zamítnuto.

R o k 1909.

Valná hromada konala se dne 6. prosince za přítomnosti 50 členů. Společenstvo čítá 610 členů, zapsaných pomocníků

jest celkem 20, učňů 28, Pokladní zpráva vykazuje 15.351,59 K jmění.

R o k 1910.

Uplatňováním požadavků přednesených členy národnosti české, směřujících k povznesení obchodnického stavu a ke splnění spravedlivých požadavků ve věci národní, začíná se jevit větší zájem o tyto požadavky u dosud netečného členstva. Doklad toho jest přítomnost 222 členů na této valné hromadě, konané dne 21. srpna. Valná hromada se usnesla na uzavírání obchodů o 9. hodině večer. Společenstvo čítá 650 členů, 37 pomocníků a 36 učňů. Pokladní zpráva vykazuje jmění 16.806,54 K.

R o k 1911.

Valná hromada společenstevní konala se 28. května za přítomností 81 členů. Společenstvo čítalo 650 členů, 33 pomocníky a 45 učňů. Jmění vykázáno 20.183,01 K. Pro nesprávný postup při volbách byla valná hromada předčasně ukončena. Dne 28. května konala se také valná hromada Hromady pomocnické za účasti 43 pomocníků. Řídícím učitelem Frant. Eliášem v Orlové byla založena v Orlové kupecká škola pokračovací.

R o k 1912.

Valná hromada konána 29. května za účasti 38 členů. Opět bylo českými členy vysloveno přání, aby pozvání do schůzí byla psána také v jazyku polském a českém. Přání tomu nebylo opětně vyhověno. Usneseno přistoupiti za člena spolku „Wallfahrtverein“.

Na valné hromadě dne 18. prosince byl Josef Marek, drogist v Orlové, zvolen 50 hlasy místostarostou společenstva. Zapsaných členů jest 650, pomocníků 48, učňů 26. Zpráva pokladní vykazuje 19.558,69 K jmění.

Usneseno a schváleno, aby učňovské smlouvy byly sepišované v mateřském jazyku učně, a to buď česky, polsky nebo německy.

Rok 1915.

Na valné hromadě, konané dne 8. října, usneseno změnit stanovy v tom smyslu, aby inkorporační poplatek i za pobočné závody byl vybírán také ve výši 50 K. Pomocníků celkem 53, učňů 14. Jmění společenstva vzrostlo na 20.426.14 K.

Rok 1914.

26. července vyhlášena válka Srbsku; stala se z ní válka světová, která hluboko změnila hospodářský život. Mnoho členů bylo povoláno k vojenské službě, ze které se mnozí již nevrátili. Byly vydávány výjimečné zákony. V roce tom vykazuje pokladna jmění 20.183.06 K. Zapsaných pomocníků jest celkem 50, učňů 12.

Rok 1915.

Válka nabývá hrozivějších forem. Rozpoutává se na všech stranách celého světa. Počet členů povolaných k vojenské službě se zvětšuje. Obchody vedou manželky a děti. Obchodnictvo je obviňováno ze zdražování životních potřeb. Občanstvu byly vnucovány válečné půjčky. Z nedostatku potravin byly vydávány tak zvané chleбенky, cukřenky a j., na které teprve bylo vydáváno zboží. Bez těchto poukázek nebylo lze ničeho koupiti. Počet zapsaných pomocníků jest 15, učňů 17. Jmění vykázáno 20.884.01 K.

Rok 1916.

Válka pokračovala nejprudším tempem a zasahovala se všemi svými těžkostmi do hospodářského života. Byla vydána celá řada nových válečných zákonů, zejména v oboru zásobovacím. Vyhlášeny maximální ceny, zřizovány různé ústředny. Nedostatek životních potřeb stoupal. Činnost společenstva spočívala jen ve vedení záznamů členských příspěvků. Pokladní kniha vykazuje jmění 21.759.53 K, přihlášených pomocníků 15, učňů 25.

Rok 1917.

Rakousko vydávalo horečným chvatem nová a nová nařízení v oboru zásobování, neboť nedostatek potravin byl den od dne citelnější. Vydávány poukázky na zboží, na které občanstvo nic nedostávalo, přes to, že čekalo celé hodiny ve frontách na trochu omastku. Zatím co na jedné straně se tímto nedostatkem hospodářská situace zhoršovala, vyrůstala na druhé straně řada zbohatlíků, a tak zvyšujícím se nedostatkem životních potřeb došlo dne 5. a 6. července ke smutné kapitole pro obchodníky — k drancování obchodů. V tomto roce vykazuje pokladní kniha jmění 22.457.64 K. V seznamu pomocníků jest zapsáno 12, učňů 14.

Rok 1918.

V roce tom všechny okolnosti jak na poli válečném, tak i v zásobování nasvědčovaly, že Rakousko válku prohraje a že závěr světového zápolení změni hranice různých států. V posledním záchvatu vydávají se drakonická nařízení, směřující ještě k ostřejším opatřením zásobovacím. Všechno to bylo marné. 28. října nastal převrat. Válka, jedna z nejhroznějších, byla skončena. Obchodnictvo vracelo se do svých domovů, a pokud zůstalo na živu, uchopilo se opět práce v osvobozené vlasti. Pokladní záznamy vykazují jmění 23.063 K. Pomocníků bylo zapsáno 10, učňů 13.

Rok 1919.

Neblahé hospodářské poměry, jediné to dědictví po rozpadlém Rakousku, donutily vládu Československé republiky k dalším zásobovacím poválečným opatřením. V důsledku toho ceny stoupaly, z čehož bylo obviňováno obchodnictvo. Propukaly bouře proti drahotě. Obchodnictvo různými protesty bránilo se proti osočování. Příkrý postup i se strany úřadů vyvolal řadu protestních schůzí, čímž docíleno, že úřady postupovaly proti soukromému podnikání mírněji. V roce tom byl na Těšínsku prohlášen plebiscit. Nastaly nové boje o půdu Těšínska, které se sváděly hlavně v okolí Orlové a Karvinné a kterými obchodnictvo velmi

trpělo. Valná hromada 27. června. Výkaz jmění 26.628.18 Kč. Zapsaných pomocníků 16, učňů 18. Byla založena v Orlové veřejná škola obchodní, ke které byla připojena kupecká škola pokračovací.

R o k 1920.

Velvyslanecká konference v Paříži usnesla se plebiscitem rozhodnouti, které obce připadnou Polsku a které Československu. V Těšíně byla zřízena „Dohodová komise“, která měla vládu nad celým Těšínskem a v Karvině zřízena byla „Mezinárodní správní komise“, která započala úřadovati 1. března 1920. Těšínské sporné území obsadilo francouzské a italské vojsko za účelem udržení pořádku. Konečně po tuhých plebiscitních bojích bylo velvyslanec-kou konferencí v Paříži dne 28. července rozhodnuto o osudu Těšínska a určeny státní hranice. K plebiscitu tudíž nedošlo, bylo rozhodnuto bez něho. Rozdělením Těšínska ubyly Obchodnímu gremiu v Orlové tyto obce, které byly připojeny k Polsku: Marklovice Horní, Kačice Horní a Dolní, Otrembov, Rudník, Žebřidovice Horní a Dolní, Velké a Malé Kunčice. Po rozdělení Těšínska byla jistá částka gremiálního jmění vrácena odpadlým obcím, přiděleným Polsku.

Stále bylo hlavní snahou vládních činitelů řešiti otázku zásobování lidu a poskytnouti mu možnost nákupu zboží, hlavně mouky, ze zahraničí. Nepřátelské projevy proti obchodnictvu nepřestávaly, byly z určitých stran podněcovány. Zásobovací otázka stala se otázkou politickou, z níž měly prospěch strany, což se dělo i na úkor státu. V tomto, pro těšínský kraj bouřlivém roce, valná hromada konána nebyla. Pokladní knihy vykazují jmění 28.695.21 Kč, počet pomocníků 25, učňů 30.

R o k 1921.

Nastává hospodářské uklidnění v celém státě. Přestává osočování obchodnictva, neboť byl pochopen pravý význam obchodnického stavu. V této době začíná značný rozmach družstevnictví, podporovaného velkými státními subvencemi, bezúročnými půjčkami atd., na což na konec doplatil stát.

Počátek tohoto roku vyznačuje se v otázkách společenských tím, že společenstvo přechází do českých rukou a stěhuje se z Fryštátu do Orlové. Kancelář byla v domě p. Josefa Marka.

Po odstoupivším předsedovi, Františku Mannsfeldovi, ujímá se vedení společenstva Josef Marek, drogist v Orlové jako úřadující místostarosta, odpovídající úřadům.

Činnost společenstva nabývá jiných forem. Ihned v prvé výborové schůzi 11. února, vedené již jazykem českým, byly vytyčeny přesné směrnice k další činnosti. Tak výbor se usnáší o změně stanov § 2., aby dosavadní název „Společenstvo smíšených obchodních živností soudního okresu fryštátského ve Fryštátě“ byl přeměněn na „Obchodní gremium v Orlové“. Učiněn návrh valné hromadě na zavedení nedělního klidu. Vysílá se deputace na okresní hejtmánství ve věci otevírací a uzavírací hodiny v živnostech obchodních. Protestuje se proti připouštění cizích trhovec na trhy v obvodu našeho obchodního gremia. Hromada pomocnická předkládá návrh na uzavření kolektivní smlouvy.

Dne 18. března konána valná hromada za přítomnosti 240 členů, počet to nebývalý. Řídil ji místostarosta Josef Marek, který ve svém uvítacím proslovu vzpomněl a ocenil dvacetiletou činnost bývalého předsedy Františka Mannsfelda. K návrhu výboru ze dne 11. února usnáší se valná hromada na změně stanov § 2., to jest o změně názvu a sídla společenstva. S tímto návrhem členové fryštátští nesouhlasili a podali návrh na změnu stanov v tom smyslu, aby společenstvo mělo sídlo tam, kde bydlí nově zvolený předseda. Mimo to navrhují, aby dosavadní společenstvo bylo rozděleno na dvě samostatná společenstva, jedno se sídlem ve Fryštátě a druhé v Orlové. Po rušné debatě přijat návrh výboru většinou přítomných. V téže valné hromadě byl zvýšen učňovský přijímací poplatek z Kč 4.— na Kč 20.—, za vyučenou s Kč 8.— na Kč 40.—, a inkorporační poplatek s Kč 50.— na Kč 300.— až 500.—. Dále byl valnou hromadou schválen text kolektivní smlouvy a stanoveny pokuty za nedodržování nedělního klidu. Pořádkové pokuty za toto nedodržování byly stanoveny na Kč 100.—, 200.— a 300.—. Usneseno systemisovati místo tajemníka obchodního gre-

mia. Přijat Josef Dušek. Do státní rady živnostenské byl jmenován Josef Marek, úřadující místostarosta společenstva. Dne 25. listopadu usnáší se výbor na vystoupení ze Zemského německého svazu v Opavě a jedná o návrhu pro valnou hromadu na zákaz poskytovat dárky a kalendáře v době vánoční. Bilanční zpráva vykazuje 62.709,45 Kč gremiálního jmění. Zapsaných pomocníků jest 30, učňů 47. Podací protokol běžné korespondence vykazuje 377 čísel.

Rok 1922.

Vláda zavádí úsporný systém ve státním hospodaření. Ústřední orgány obchodnictva zahájily akci proti sanacím konsumů a zemědělských družstev.

Zemská vláda činí dotaz ve věci rozdělení společenstva. Pojednáno o prvých zkouškách učňovských, konaných dne 8. března. Zkouškám se podrobilo 15 učňů, dne 4. května byla uzavřena kolektivní smlouva s Hromadou pomocníků. Protestováno u okresního hejtmána proti rozpínavosti konsumů. Ustaven výbor pro zřízení kupecké školy pokračovací ve Fryštátě. Jednáno o založení Svépomocného úmrtního fondu. Za odešlého tajemníka Josefa Duška přijat nový tajemník JUC. František Stiborek s počátečním platem 1500 Kč měsíčně. U finančního ředitelství v Opavě intervenováno ve věci zmírnění dávky z majetku vzhledem k utrpeným ztrátám v živnostech obchodních.

Valná hromada konána 2. února za přítomnosti 147 členů. K dotazu Zemské vlády znovu bylo jednáno o rozdělení společenstva. Usneseno s rozdělením posečkati do té doby, než budou stanoveny hranice projektovaného soudního okresu v Orlové. Členové fryštátští trvají na rozdělení. Pro rozdělení hlasovali 33 přítomní členové a pro posečkání s rozdělením 114 členů.

Úřadující místostarosta Josef Marek sděluje valné hromadě, proč došlo k rozchodu se Zemským svazem v Opavě. Zástupci našeho gremia dali podnět k reorganizaci Zemského svazu v Opavě. Slíbili spolupráci na vybudování téhož. Avšak pro nemožnost užití české mluvy na schůzích svazových a znemožnění její se strany německých kolegů, nebyla již možná další spolupráce, ježto němečtí kolegové

neměli na mysli jen zájmy stavovské, nýbrž čistě nacionální. Usneseno z tohoto svazu vystoupiti a založiti svaz český se sídlem v Orlové. Zároveň stanoveny členské příspěvky ve výši 20 Kč za člena. Na téže valné hromadě usneseno přistoupiti za člena Obchodnické jednoty čl. v Brně s ročním příspěvkem 1 Kč za člena. Zpráva bilanční vykazuje jmění 81.385,05 Kč. Zapsaných obchodních pomocníků 25, učňů 54. Čísel podacího protokolu 630.

Na mimořádné valné hromadě konané 9. června za přítomností 61 členů byly schváleny nové společenstevní statuty a učiněny přípravy k provedení nových voleb, které se po celých 10 let nekonaly. Hromadě pomocnické vypořádána kolektivní smlouva ke dni 31. prosince 1922. Zástupci našeho gremia účastnili se smuteční schůze svolané správní komisí města Orlové k počtě a ocenění zásluh prvního ministra financí Dra Aloise Rašína, úkladně zavražděného. K uctění jeho památky bylo na zlatý poklad republiky darováno 1000 Kč. V tomto roce byla také přemístěna kancelář gremia do domu Františka Vaňatky v Orlové.

Rok 1923.

Zemská politická správa v Opavě přípisem ze dne 5. ledna schválila změnu stanov, zejména názvu a sídla bývalého společenstva na „Obchodní gremium“. Dne 3. února přestěhován kancelářský inventář bývalého společenstva z Fryštátu do Orlové. 15. března učiněno trestní oznámení na podomní obchodníky, provozující neoprávněně podomní obchod.

Dne 25. dubna provedeny volby do představenstva, které se od roku 1913 nekonaly. Zvoleni byli: starostou gremia dosavadní místopředseda Josef Marek, drogist v Orlové, jeho náměstkem Leopold Pilzer, obchodník smíš. zbožím ve Fryštátě. Do výboru: Bohuš Boh. z Orlové, Brdička Jarosl. z Orlové, Gajdziok Frant. z Fryštátu, Haber Leopold z Fryštátu, Hoffmann Leop. z Fryštátu, Hošek Stan. z Karvinné, Chamrad Alb. z Orlové, Kania Rud. z Orlové, Olšar Dominik z Doubravy, Strzys Ant. z Karvinné, Vaňatka Frant. z Orlové, Wybitul Ant. z Lazů; za náhradníky: Gottlieb Leop. z Karvinné, Kalus Jos. z Lazů, Přechek Bern., Schwarz

Rud. z Fryštátu, Špičák Arn. z Orlové, Raab M. z Karvinné; revisoři účtů Biheller Ant. z Fryštátu, Sucharda Ant. z Orlové.

Na téže valné hromadě založen „Podpůrný fond“ pro podporu nemajetných a zestárých členů a dotován 10.000 Kč z prostředků gremiálních.

V červnu založen Zemský svaz českých obchodních gremií a společenstev Slezska v Orlové. Starostou zvolen Jaroslav Brdička, obchodník koloniálním zbožím v Orlové. Ustavena paritní komise ze členů společenstva hostinských a členů našeho gremia za účelem potírání přestupků živnostenského řádu. Ke zmírnění bídy nezaměstnaných v našem okrese darováno Kč 1.000.—. Gremium intervenovalo v záležitosti projektované dráhy Orlová—Suchá a zakročilo na zachránu vkladů našich členů u Moravskoslezské banky. Pro učné konány učňovské besídky. Dne 5. října založena česká kupecká škola pokračovací ve Fryštátě. Povolena subvence Kč 2.000.—. František Eliáš, řídící učitel v Orlové, byl politickou správou ve Fryštátě jmenován společenstevním komisařem. Společenstvo čítalo 847 členů, pomocníků 20, učňů 34. Bilanční zpráva vykazuje jmění Kč 66.244.40. Podací protokol vykazuje 402 čísel.

R o k 1 9 2 4.

Ve schůzi výboru 28. února bylo vzpomenu 40tiletého trvání obchodního gremia. Dne 3. března byl odeslán ministerské radě, předsednictvu Nár. shromáždění a příslušným ministerstvům protest proti udělení subvence 250.000 Kč konsumním družstvům z prostředků státních. Vláda situaci konsumních spolků, družstev a bank zachránila zřízením zvláštního fondu na úhradu ztrát. Ve dnech 11., 12. a 13. března byl konán v orlovské radnici kurs pro živnostníky a obchodníky, zejména pro činovníky.

Dne 28. dubna konána řádná valná hromada za přítomnosti 129 členů. Okresní úřad byl zastoupen živnostenským komisařem Františkem Kubánkem. Starosta gremia Josef Marek ve svém zahajovacím proslovu vzpomněl 40tiletého trvání obchodního gremia a uvedl, že vzrůstajícím se průmyslem kamenouhelných dolů vznikla celá řada nových

živností obchodních, takže počet členstva překotně přibýval a agenda kanceláře značně vzrostla.

Tak v roce 1923 sdružovalo obchodní gremium v Orlové v 18 obcích 847 členů, a to: Orlová 251, Karvinná 138, Fryštát 136, Lazy 70, Doubrava 55, Prostř. Suchá 36, Dolní Suchá 30, Poruba 29, Dětmárovice 23, Horní Suchá 17, Petrovice 12, Albrechtice 10, Staré Město 11, Louky 10, Stónava 10, Marklovice 7, Záblatí a Ráj po 1. Jednací protokol vykazoval 402 čísla, pokladních položek 342, výpisů z účtu šekového 146. Odesláno 70 pozvání, 897 upomínek a 1121 pozvání na valnou hromadu. Zapsaných pomocníků 20, učňů 36. Bilanční zpráva na účtě rozvažném vykazuje jmění Kč 82.880.83. Kupeckým pokrač. školám poskytnuto Kč 2.550 jako subvence.

Na základě zákona ze dne 3. července 1923 a ze dne 6. prosince 1923 čís. 233 Sb. z. a n. konány byly dne 15. července volby gremiálního představenstva. Ježto byla podána jediná kandidátní listina, na které se členstvo ve svých obvodových schůzích dohodlo, volby se podle zákona nekonaly a členové uvedení na kandidátní listině byli prohlášeni za zvolené. Zvoleno bylo 30 členů výboru, 15 náhradníků a 2 revisoři účtů. V ustavující schůzi zvolen starostou gremia opět Josef Marek, drogist v Orlové, I. náměstkem opět Leopold Pilzer, obchodník zbožím smíšeným ve Fryštátě, II. Antonín Strzys, obchodník smíšeným zbožím v Karvinné.

Zpráva ředitelství státních drah týkající se zřízení váhy o nosnosti 40 tun na orlovském nádraží vzata s povděkem na vědomí. 25. června zastupoval gremium při uvítání presidenta republiky, zavítavšího do Mor. Ostravy, Leop. Pilzer, Ant. Strzys a tajemník. 15. října přestěhována byla gremiální kancelář do nového obecního domu v Orlové. 29. září intervenováno na příslušných místech o rozšíření nádraží v Orlové. 28. října konána byla důležitá schůze obchodnictva v Brně, ve které bylo jednáno o zřízení pensijního pojištění osob samostatně hospodářících. Na schůzi té bylo gremium četně zastoupeno.

Byla uspořádána protidrahovní akce společně se starostenským sborem okresu fryštátského. 5. prosince bylo vydáno zemskou politickou správou v Opavě nařízení o úpra-

Městský dům v Orlové.

vě nedělního klidu v živnostech obchodních v obvodu okresu fryštátského a v obvodu policejního ředitelství v Mor. Ostravě. Proti tomuto nařízení podali u zemské vlády v Opavě členové fryštátští námítky. Námítky jejich byly zamítnuty i pokud se týkaly prodeje zeleniny i ovoce.

R o k 1925.

V tomto roce vznikla celá řada požadavků v oboru sociálně-politického zákonodárství. Zákon o starobním pojištění osob samostatně výdělečně činných setkal se s odporem, žádána jeho novelisace. Veřejná správa byla úplně ve vleku politických stran.

Dne 30. března vypukla hornická stávka, při které přišlo o život několik osob. Touto stávkou obchodnictvo bylo citelně poškozeno.

26. dubna zemřel dlouholetý předseda našeho bývalého společenstva František Mannsfeld. Na uctění jeho památky bylo věnováno chudinskému fondu ve Fryštátě Kč 300.—. Obchodnictvo v Orlové na místě vstupného různým spolkům pořádajícím plesy, darovalo ze svých prostředků Kč 2.260.— místním dobročinným spolkům. Zemské správě politické v Opavě podána žádost o povolení výjimky z ne-

dělního klidu, a to pro ovoce a zeleninu, ježto zboží to se přes neděli kazí. Žádány aspoň 2 hodiny odpoledne.

4. června byl do státní rady živnostenské zvolen Jaroslav Brdička, člen výboru a starosta Zemského českého svazu Slezska v Orlové.

15. prosince blahopráno starostovi gremia Josefu Markovi k jeho padesátinám a zároveň mu bylo poděkováno za jeho nezištnou práci ve prospěch členstva vykonanou. Na zákrok našeho gremia byla odvolána zamýšlená restrikce úředníků u poštovního úřadu v Karvinné.

15. prosince odeslán ministerstvu sociální péče a obchodu protest proti vybírání přírážky k zaplaceným premiím na úhradu drahotných přídavků k pensijnímu důchodu. Na kupecké škole pokračovací v Orlové zavedeno povinné vyučování němčině. Jako počáteční honorář učitelům povolena částka Kč 1.036.— a subvence kupeckým školám pokračovacím Kč 2.100.—.

Na valné hromadě konané 10. června bylo přítomno 77 členů z celkového počtu členstva 968. Pomocníků zapsaných 20, učňů 118. Na účtě rozvažném jest vykázáno jmění Kč 93.121.82. Podací protokol vykazuje 357 čísel.

R o k 1926.

Státní finance, zatížené hospodařením minulých let, bylo nutno zlepšiti a upevniti. Vytvořena koalice občanských stran, které připadl úkol napravovati to, co bylo stranic-kým politikařením zaviněno. Byla projednávána Englišova daňová reforma.

Dne 31. ledna konána valná hromada za účasti 159 členů. Stěžejním bodem pořadu byl návrh fryštátských členů, kterým se opětně domáhají odluky od dosavadního gremia a utvoření samostatného gremia ve Fryštátě. Návrh podpírají souhlasným přáním členů karvinských. Karvinští členové se ohrazují, nepřejí si rozluky. Po rušné debatě přijat návrh na ukončení rozpravy o této záležitosti, načež členové fryštátští ostentativně odešli ze schůze. Návrh na rozdělení gremia byl vzat z denního pořadu.

V únoru na podnět gremia vydal okresní úřad vyhlášky proti provozování neoprávněného podomního obchodu.

Dne 17. února zakročeno u okresního hejtmana ve Fryštátě, Jaroslava Haeringa, ve věci kontroly konsumních družstev. Některými nespokojenci s nedělním klidem činěny pokusy k jeho zrušení.

Ve věci nedělního klidu bylo provedeno hlasování všeho členstva v obvodu našeho gremia. Z 1050 členů zúčastnilo se hlasování celkem 256 členů, z nichž pro zrušení nedělního klidu bylo 51 a proti 205 členů. Ve věci té byla do Opavy svolána schůze všech zástupců obchodních gremií Slezska, kteří se usnesli na zavedení nedělního klidu v celé republice, nejen v některých okresích.

13. dubna vzato na vědomí propuštění tajemníka Frant. Stiborka a na jeho místo přijata JUDr. Květoslava Zemanová a jako úřednice Žofie Stiborková.

Agenda gremia vykazovala 695 čísel podacího protokolu. Jmění vykázáno v účtu rozvažném Kč 118.615.40. Zapsaných pomocníků 67, učňů 61. Schůzí výborových konáno 6 a členských 3.

R o k 1927.

Státní hospodářské otázky nebyly řešeny již jen ze stanoviska stranicko-politického, protože občanské strany zesílily. Byl uznáván význam soukromé podnikatelské činnosti.

Valná hromada konána 17. března za přítomnosti 228 členů. Na této valné hromadě byl opětně podán fryštátskými členy návrh na zřízení samostatného obchodního gremia ve Fryštátě. Návrh opětně neprošel, neboť z odevzdaných 228 lístků bylo pro zřízení nového gremia ve Fryštátě odevzdáno 90 a proti zřízení 128 členů. Důvody proti rozdělení byly: 1. Pro zřízení ještě jednoho obchodního gremia v soudním okrese fryštátském není opravdových důvodů. 2. Rozdělením dosavadního gremia vzniklo by dvojnásobné vydání, takže kancelář gremia nemohla by se udržeti. 3. Zájmy obchodnictva byly by tříštěny. V důsledku porážky fryštátských členů odepřeli tito hlasovati pro předložený rozpočet.

Z této valné hromady odeslána byla petice Národnímu shromáždění a presidiu ministerské rady, ve které žádána novelisace zákona o sociálním pojištění.

Bylo také protestováno proti daňové reformě a žádáno uskutečnění sociálního pojištění osob samostatně hospodářících. Žádáno o reformu zákona o dani obrátové a o zrušení revisních a zásobovacích komisí. Podána žádost, aby omezen byl přístup trhovců z obvodu jiného společenstva na týdenní trhy v jednotlivých obcích.

V podacím protokolu bylo zapsáno 685 jednacích čísel. Došlo 580 připisů, odesláno 520. Oběžníků bylo rozesláno 9. Členů má obchodní gremium 1097, příručních 113 a učňů 148. Hlavní kniha vykazuje na účtu rozvažném Kč 120.689.92. Subvence kupec. školám vyplacena ve výši Kč 3.400.—.

Na garanční fond výstavy v Orlové složeno Kč 10.000.—. Výbor konal 5 schůzí.

27. května podána byla jednotná kandidátní listina pro volby do gremiálního představenstva, která byla úřady potvrzena. Bylo voleno 30 členů výboru a 15 náhradníků. Starostou gremia zvolen opět Josef Marek, drogist v Orlové, I. náměstkem Leopold Pilzer, obchodník zbožím smíšeným a II. náměstkem Rudolf Žížka, obchodník zbožím smíšeným v Karvinné.

V Orlové zavedena byla polední přestávka od 12—14 hodin.

Dne 15. listopadu uspořádán daňový kurs, jehož se zúčastnilo 70 členů. Přednášel vrchní finanční rada Haiser z Brna.

R o k 1928.

Veškeré občanstvo vzpomínalo v tomto roce prvního desetiletí trvání republiky, naší samostatnosti. Ve vnitřním i vnějším vývoji byla patrna konsolidace hospodářských poměrů. Celkový hospodářský klid usnadnil zákonodárné projednání několika sociálně politických zákonů.

Z činnosti gremiální dlužno uvést, že gremium věnovalo značnou pozornost zákonu o nekalé soutěži, který byl uveden v činnost.

Daňová reforma nedosáhla slibovaných výsledků. Gremium ve věci té bylo nuceno konati prostřednictvím starosty a místostarosty četné intervence u berní správy ve prospěch svých členů.

Obchodní gremium dalo podnět k ustavení Hromady po-

mocnické. Jednáno s ní o úpravě platů a práci přes čas. Na popud živnostenského inspektorátu došlo k ujednání, podle něhož platí zaměstnavatelé za práci přes čas za personál celé pensijní a nemocenské pojištění.

Podomní obchod zakázán byl v Orlové, Karvinné a Doubravě.

Nedělní klid podroben byl kontrole. Poměry v tomto roce se již lepší.

Prodej v neděli povolen jest pouze v tak zvanou „zlatou neděli“. Výjimku z nedělního klidu žádalo Obchodní gremium pro prodej hraček na poutích.

V měsíci červenci podnikla kupecká škola pokračovací v Orlové a ve Fryštátě zájezd na výstavu soudobé kultury v Brně, které se zúčastnilo 66 učňů a 4 průvodců. Zájezd trval 3 dny, výlohy spojené se zájezdem hrazeny byly z prostředků gremiálních. Od 1. června 1928 zvýšen byl inkorporační poplatek za filiálku na Kč 300.—. Gremium protestovalo proti zvýšení cen cukru, proti zavedení dávky z portálů ve Fryštátě a proti praksi revisních komisí min. financí. Ministerstvo zásobování povolilo kontrolu obchodů za spoluúčasti zástupce gremia. V červenci došlo od okresní správy politické ve Fryštátě zamítnutí žádosti fryštátských členů o rozdělení dosavadního obchodního gremia v Orlové a utvoření gremia ve Fryštátě. Pro finanční hospodářství našeho gremia zvolena finanční komise složená ze zástupců větších obcí.

Valná hromada konala se 22. března za přítomnosti 119 členů. Přednášel Dr. Rozsypal z Opavy. Agenda kanceláře: Členů má obchodní gremium 1200, obchodních pomocníků 98, učňů 165. V podacím protokolu zapsáno 910 čísel. Došlo 684 přípisů a podání, odeslány byly 355 přípisy a podání. Účetní uzávěrka na účtě rozvažném vykazuje Kč 123.531.03 gremiálního jmění. Schůzí výboru bylo 6, předsednictva 3.

Na oslavu desetiletého trvání republiky věnovalo obchodní gremium Kč 10.000.— na podpůrný fond Hromady pomocnické. Subvence byly poskytnuty: Kč 1.500.— kupecké škole pokračovací ve Fryštátě, kupecké škole pokračovací v Orlové Kč 1.200.—, živnostenské škole pokračovací v Dolní Suché Kč 50.— a Učňovské besídce ve Fryštátě Kč 100.—.

Dne 23. srpna vešel v platnost zákon, podle něhož se placení v haléřích zaokrouhluje na 5 hal.

R o k 1929.

V druhé polovině tohoto roku začala se projevovati hospodářská krise, a to především váznutím v zemědělství. Byla zavedena zlatá měna. Státní dluh se zvýšil. Zvýšená potřeba vyžadovala zvýšené úhrady; daňový nátlak počal vzrůstat. Hospodářských poměrů počalo se opět zneužívatí ve prospěch konsumních spolků a hospodářských družstev.

Dne 18. února byla zakročeno ve věci prodeje hraček o poutích. Všechny intervence ve věci té byly bezvýsledny a to na základě vyhlášky z roku 1924, kterážto vyhláška zakazuje prodej tohoto zboží v nedělích o poutích.

Městské zastupitelstvo ve Fryštátě nevyhovělo naší žádosti ohledně zákazu podomního obchodu v tomto městě.

24. dubna konána valná hromada. Přítomno 88 členů. Valná hromada vzala na vědomí rozšíření obvodu gremia drogistů v Olomouci na celý obvod obchodní komory opavské. Rovněž vzala na vědomí vládní nařízení ze dne 18. ledna 1929, kterým se nově upravují volby do živnostenských společenstev, obchodních gremií, jejich jednot a svazků. Nařízení to nabylo platnosti 26. ledna 1929. V důsledku tohoto nařízení byla provedena změna stanov.

Na základě zákona proti nekalé soutěži usnesla se valná hromada jednomyslně na návrhu, jímž se členům obchodního gremia v Orlové zakazuje lákati zákazníky z ulic do obchodních místností ať již vychvalováním zboží, přemlouváním nebo donucováním.

Valná hromada neschválila podaný návrh na založení Svépomocného úmrtního fondu při Obchodním gremiu v Orlové pro těžkosti při vybírání příspěvků.

Na této valné hromadě jako řečník promluvil ředitel Obchodnické jednoty v Brně p. František V. Vaníček z Brna.

Zástupci obchodního gremia v Orlové zúčastnili se několika schůzí pro uskutečnění paušalování daně z obrátu u textilií.

Ve směru sociálně politickém významné byly pro obchodnictvo dva zákony, to jest novela sociálního pojištění dělnického a zákon o pensijním pojištění.

Kuratoriu obchodní školy poskytnuta subvence Kč 2000, ježto byla zavedena povinná němčina na kupecké škole pokračovací. Na zájezd kupecké školy pokračovací ve Fryštátě do Zlína bylo poskytnuto Kč 800.— a drogistické škole pokračovací v Mor. Ostravě Kč 200.—.

Kancelářská agenda vykazuje: podací protokol 1000 čísel, došlých 753, odeslaných 521, poštovních šekových dokladů 219, dokladů Měst. spořitelny 66 čísel. Počet členstva k 31. prosinci 1929 byl 1239, obchodních pomocníků 210, učňů 170. Účet rozvažný vykazuje Kč 142.222.35 gremiálního jmění. Výborových schůzí konáno 5.

V roce tom konal se sokolský krajský slet v Orlové, který přinesl aspoň na několik dní silnější oživení v obchodech.

Rok 1930.

Vzrůst státních vydání a snaha po ustálení rozpočtu vynutily si zvýšený nátlak na poplatnictvo. Důsledky odbytové tísně způsobily značné zvýšení nezaměstnanosti a zvýšení nákladů na poskytování podpor, a tak tísnivá hospodářská situace státu začala se projevovati silněji.

Dne 3. dubna konána valná hromada, které se zúčastnilo 45 členů. Na valné hromadě byla řešena otázka, jak čeliti tomu, aby občanstvo si své potřeby opatrovalo v místě a nejezdilo jinde.

Proti prodeji konsumních družstev nečlenům usneseno radikálně postupovati. Na této valné hromadě přednášel senátor p. Vilém Votruba.

Zemský úřad zamítl žádost našeho gremia, aby z nedělního klidu byla učiněna výjimka pro obchodníky hračkami. Proti tomuto rozhodnutí podáno obšírné memorandum ministerstvu obchodu, aby tuto výjimku povolilo.

Na okresním úřadě dne 24. března jednáno se všemi společenstvy pekařů a obchodníků v okrese o cenách chleba. Usnesení nabylo platnosti.

Dne 29. března uspořádána stávka veškerého obchodnictva v republice. Stávkou bylo manifestováno pro zavedení paušálu daně z obrátu u textilií. Téhož dne konala se velká manifestační schůze v Praze. Gremium zastupovali pp. St. Hošek z Karvinné a Alb. Chamrad z Orlové. Schůze

byla velmi bouřlivá a jasně dokumentovala neudržitelné poměry v obchodech se zbožím textilním.

Dne 3. dubna byl schválen zemským úřadem v Brně nový zkušební řád pro zkoušky učňovské.

Ve věci povolení výjimky z nedělního klidu pro obchodníky hračkami odkázalo nás ministerstvo obchodu na ministerstvo sociální péče s příslušným doporučením, aby žádosti naší bylo vyhověno.

Městskému úřadu podán protest proti zavedení dávky z nájemného.

Bylo vydáno 10.000 kusů plakátů za tím účelem, aby občanstvo své nákupy obstarávalo v místě.

Na zájezd žáků veřejné obchodní školy v Orlové do Vídně a Terstu poskytnuta subvence Kč 2.000.—.

Hasičským sborům v Orlové, Fryštátě a Karvinné darováno po Kč 500.—.

Učňovské besídce ve Fryštátě poskytnuto Kč 100.—, výboru pro dílenskou výstavku Kč 100.— a drogistické škole pokračovací Kč 300.—. Na kurs aranžérský, pořádaný ČOB v M. Ostravě, povolena každému účastníku podpora Kč 30.—.

Na základě nových stanov byly vypsány na den 11. května nové volby do gremiálního představenstva. Byla podána jednotná kandidátka a proto se volby podle zákona nekonaly. V ustavující schůzi výboru 26. května byl aklamací zvolen starostou obchodního gremia v Orlové Josef Marek, drogist v Orlové, I. místostarostou Leopold Pilzer, obchodník smíš. zbožím ve Fryštátě a II. místostarostou Stanislav Hošek, obchodník zbož. konfek. v Karvinné; oba byli voleni lístky.

K finančnímu ředitelství v Opavě byla vyslána deputace, aby mu vylíčila poměry obchodnictva zdejšího kraje a zároveň poukázala na strohý postup při vymáhání daní.

Za účelem rychlejšího vyřízení neodkladných záležitostí byl ustaven užší výbor, ve kterém zasedali: starosta a oba jeho náměstkové Brdička Jar., Černý Ludv., Folwareczný Gust., Gajdziok Frant., Chamrad Alb., Šustík Jos., Vaňatka Frant. a Wybitul Ant.

Okresnímu úřadu podána žádost, aby zvětšil v okrese počet četnictva.

Pan president T. G. Masaryk v Orlové.

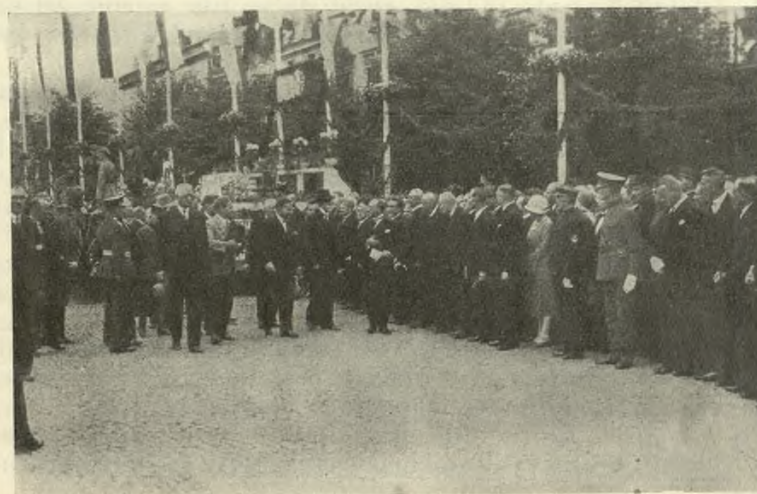
Zájezdu do Zlína dne 25. června zúčastnili se učnové z kupecké školy pokračovací v Orlové v počtu 47 učňů a 3 průvodci. Vydání Kč 1501.— uhradilo gremium.

Ve dnech 5. a 6. července prožívalo občanstvo na Těšínsku radostné dny. Zavítal k nám pan president republiky T. G. Masaryk, aby tak splnil slib navštívit Těšínsko. Uvítání pana presidenta ve Fryštátě a Orlové zúčastnili se oficielně všichni členové výboru.

15. července bylo schváleno ujednání s Hromadou pomocnickou týkající se rozdělení osmihodinové doby pracovní v obchodních živnostech.

Bylo utvořeno kuratorium fondu Hromady pomocnické sestávající se ze 3 zástupců z řad zaměstnavatelských, 3 zástupců Hromady pomocnické, a starosty a obou náměstků za gremium.

Za souhlasu živnostenského inspektorátu v Mor. Ostravě a zástupců Hromady pomocnické v Orlové byla výborem gremia rozdělena osmihodinová doba pracovní v živnostech obchodních.

Pan president T. G. Masaryk ve Fryštátě.

Dne 8. října uspořádána manifestační schůze obchodnictva z Moravy a Slezska v Brně, na které bylo žádáno usku-
tečnění paušálu daně obrátové u textilií.

Byly vydány vývěsky, kterými se členstvo upozornilo na
dodržování nedělního klidu.

Třídním profesorům kupecké školy pokračovací v Orlové
byl poskytnut příspěvek za třídnictví Kč 1000.— a učitelům
kupecké školy ve Fryštátě Kč 600.—.

Kancelářská agenda vykazuje čísel podacího protokolu
1260, došlo 708 a odesláno 607 přípisů, dokladů poštovní
spořitelny 222 a Městské spořitelny 76. Bilanční účty vyka-
zují Kč 146.432,20 gremiálního jmění. Gremium sdružovalo
k 31. prosinci 1930 1272 členy, obchodních pomocníků 145,
učňů 152. Výbor konal 6 schůzí a 5 porady předsednictva.

R o k 1931.

Hospodářská krise projeví se v roce předcházejícím.
vzrostla v roce 1931 tak, že zachvátila všechny kulturní státy
v celém světě. Odbýt zboží klesal. Státy bránily se dovozu
cizího zboží. Nezaměstnanost rozšířila se tou měrou, že za-
sáhla všechny vrstvy obyvatelstva. Obchodnický stav vy-
kazoval nadbytek živností a personálu.

Vůdčí snahou všech vládních činitelů bylo zachování
kursu československé měny.

Obchodní gremium sdružovalo roku 1931 ve 20 obcích
686 obchodníků, 250 hokynářů, 273 trhovec, celkem 1219
členů. Obchodních pomocníků 125. Podací protokol běžné
korespondence vykazuje čísel 1224, odeslaných přípisů 635
a došlých 927. Dokladů poštovní spořitelny 201 a Městské
spořitelny 74. Schůzí konáno 5 výborových, 1 předsednická
a 1 valná hromada.

Bilanční účty vykazují Kč 148.065,95 gremiálního jmění.

Projednány byly četné otázky nekalé soutěže, týkající
se dávání dáreků, zejména vánočních a novoročních.

Po dohodě se sousedními obchodními gremii byly stano-
veny svátky, ve kterých obchody musí býti odpoledne uza-
vřeny.

Akce ve prospěch nezaměstnaných zúčastnili jsme se
sbírkou mezi svým členstvem, která vynesla v Orlové Kč

13.687.—, v Karvině Kč 2.948.— a v Fryštátě Kč 3.000.—.
Nezaměstnaným obchodním pomocníkům bylo na podpo-
rách vyplaceno Kč 2.630.—.

Byla utvořena trhovecká sekce, jejímž předsedou zvolen
byl Arnošt Špičák, trhovce v Orlové.

Uspořádána přednáška o záležitostech daňových; před-
nášel daňový referent zem. r. živnost. v Brně p. Jarosl. Da-
dák; účast 65 členů.

K akci, která byla podniknuta za účelem zřízení Ob-
chodní komory v Mor. Ostravě, bylo z důvodů finančních
zaujato stanovisko zamítavé.

Městská rada v Orlové přípisem ze dne 9. dubna 1931
povoluje prodej ovoce v neděli do 11 hodin.

Opět byla vyslána deputace k ministerstvu sociální péče
v záležitosti povolení prodeje hraček v neděli o poutích.

Valná hromada konána 23. dubna v Orlové za účasti 202
členů, doporučila členstvu, aby upustilo od poskytování dár-
ků zákaznictvu, ježto postup ten přičí se novému zákonu
proti nekalé soutěži, a nerozdávalo o vánočních svátcích
kalendáře. Jako řečník promluvil k přítomným ředitel Ob-
chodnické jednoty v Brně p. Fr. V. Vaníček z Brna. Valné
hromadě byli přítomni zástupci Hromady pomocnické.

Dne 4. prosince vystoupila ze služeb našeho gremia ta-
jemnice Dr. Květoslava Zemanová-Šmíráková a na její místo
byl přijat Bohumil Bílek, bývalý suplující profesor tělo-
cviku státního reálného gymnasia a učitel jazyka ruského
na obchodní škole v Orlové.

Těžká hospodářská situace obchodnictva zdejšího kraje
byla stěžována ještě pošetilými a nepravdivými zprávami,
kterými obchodníci byli obviňováni, že se v přestrojení za
četníky nebo strážníky účastní policejních opatření proti
stávkujícím demonstrantům.

R o k 1932.

Hospodářská krise trvá nejen v našem státě, ale i v ce-
lém světě. Tvoří se nové kartely a syndikáty. Zvyšují se
daně a ukládají se nové dávky. Snižují se služební požitky
a tak životní úroveň pracujících a středních vrstev obyva-
telstva velmi poklesla.

Vnitřní činnost gremia: podací protokol běžné korespondence vykazuje 1920 čísel, 1879 došlých dopisů, 5796 všech odeslaných přípisů, pokladních položek 736, dokladů poštovní spořitelny 208, dokladů Měst. spořitelny 78. Obchodní gremium mělo 770 obchodníků, 278 hokynářů, 287 trhovců, celkem 1355 členů. Obchodních pomocníků bylo zapsáno 103, učňů 116. Na účtu rozvažném jest vykázáno Kč 162.657.96 gremiálního jmění. Výborové schůze byly 4, předsednictva 6, jedna schůze paritní komise a 1 valná hromada. Trhovecká sekce konala 5 schůzí. Zpravodajů, kterým bylo členstvo informováno o důležitých nařízeních, bylo vydáno 7.

Policejní komisařství v Karvinné vydávalo pro nezaměstnané poukázky opravňující k odběru zboží jen pro nákup v konsumech. Ve věci té bylo zakročeno a sjednána náprava v tom smyslu, že poukázky byly vydávány také obchodnictvu.

Proti bezohlednému vymáhání daňových nedoplatků intervenováno u ministerstva financí v Praze.

Při poslední hornické stávce v revíru byly opět rozšiřovány nepravdivé zprávy o obchodnictvu, že pomáhá policii proti stávkujícím horníkům. Těmito nepravdivými a nesmyslnými zprávami bylo obchodnictvo poškozováno nejen finančně, ale i na své cti.

V poradě konané dne 26. února na okresním úřadě ve Fryštátě povolilo obchodnictvo pro nezaměstnané 5% slevu u poživatin.

Dne 16. března byla podána ministerstvu obchodu nová žádost, aby trhovcům byl povolen prodej ovoce a zeleniny v neděli.

28. dubna byla konána v Orlové řádná valná hromada za účasti 248 členů. Výroční zpráva o činnosti gremia byla vydána tiskem. Na této valné hromadě přednášel ředitel Obchodnické jednoty v Brně p. F. V. Vaníček z Brna a příslušný proslov učinil společenstevní komisař p. Fr. Eliáš, řídící učitel v Orlové.

Všechny obce v gremiálním obvodu požádány, aby ostřeji postupovaly proti rostoucímu podomnímu obchodu.

Utvořena paritní komise ze členů společenstva hostinských a členů obchodního gremia.

Subvence uděleny kupecké škole pokračovací v Orlové

Kč 2.000.—, kupecké škole pokračovací ve Fryštátě Kč 1.500.—, drogistické škole pokračovací v Mor. Ostravě Kč 300.—, Učňovské besídce ve Fryštátě Kč 100.—, Svazu čsl. tkalcoven v Hradci Králové Kč 300.—, jako příspěvek na akci podniknutou k uskutečnění paušálu daně obrátové u textilií, a příplatek Kč 1.200.— učitelům a profesorům pokračovacích škol za třídnictví.

Ve schůzi výboru dne 17. září podal předseda trhovců návrh na vystoupení trhovců z našeho gremia a k přestoupení ke Svazu trhovců v Praze. Návrh zamítnut jako neodůvodněný, a předseda sekce odkázán valné hromadě.

Obchodní gremium ostře zakročovalo proti těm pobočným závodům, které byly zřizovány nezákonným způsobem a docílilo toho, že okresní úřad zavřel několik těchto filiálek a vyměřil značné pokuty. V mnoha případech bylo zakročeno proti konsumům, prodávajícím zboží nečlenům.

R o k 1935.

Rok 1935 začal u nás ve znamení cílevědomého úsilí o vyhlednutí z neudržitelné hospodářské situace. Vrchol krise byl v tomto roce překonán.

Z kruhů obchodních bylo naléhavě voláno po urychlení uzákonění tak zvané malé živnostenské novely, která má zamezití překotné nastupování nových živností obchodních a řešiti nejdůležitější otázky z oboru živnostenského práva na obranu stavu obchodnického, a usilovněji dožadováno uskutečnění paušálu daně obrátové u textilií.

Vyskytlo se velmi mnoho stížností na nesprávné vyměňování daní přímých a na bezohledné vymáhání daňových nedoplatků, kterýmžto vymáháním mnoho živností vzalo za své.

Samostatnou kapitolu tvořily otázky sociálně zaměstnanecké, jejichž břemena v době, kdy situace celého podnikání byla krajně neutěšenou, pocítovaly se obzvláště jako velmi tíživá.

Rok ten byl velmi rušný.

Dne 26. ledna uspořádána protestní schůze v Přerově a dne 7. dubna ve Fryštátě proti zamýšleným vládním opatřením směřujícím ke zhoršení stavu obchodního. Protestní

veřejné schůze ve Fryštátě účastnilo se více než 1000 obchodníků a živnostníků, takže musela býti konána ve dvou sálech a v přilehlých chodbách. Jako řečníci promluvili: poslanec Frant. Ostrý z Moravské Ostravy, Dr. Balbinder z Brna a inž. Fildan z Olomouce. Ze schůze byla vládě a příslušným ministerstvům odeslána resoluce.

Dne 21. března intervenovali u min. obchodu ve věci výkladu § 55. ž. ř. zemským úřadem v Brně učiněným a u min. financí ohledně rozsahu prodeje zboží v konsumech Albín Chamrad a Stan. Hošek.

Dne 29. dubna konána schůze členů zaměstnavatelů za přítomnosti zástupců Obchodního gremia za účelem sjednání nových služebních požitků obchodního zaměstnanectva a 3 porady v téže záležitosti se zástupci Hromady pomocnické.

Dne 11. května konána v Orlové valná hromada a nové volby do představenstva. Na valné hromadě bylo přítomno 127 členů. Jako řečník promluvil o časových otázkách ředitel Obchodnické jednoty čl. v Brně p. F. V. Vaníček.

Na téže valné hromadě byla upravena uzavírací hodina ve dnech svátečních, a to tak, že po celý den zůstanou uzavřeny obchody 1. I., 1. V., 28. X., 25. XII.; odpoledne budou uzavřeny: 6. I., 5. a 26. V., 29. VI., 5. a 6. VII., 15. VIII., 28. IX., 1. XI., 8. XII.; 24. XII. uzavrou se obchody o 17. hod. O velikonočním pondělí a 26. XII. budou obchody otevřeny jen dopoledne.

Valná hromada schválila úpis na Půjčku práce Kč 40.000.— z kmenového jmění. Pokud bylo zjištěno, upsalo naše členstvo na Půjčku práce Kč 300.000.—.

Jubilejní fond Hromady pomocnické byl Kč 800.— doplněn na původní výši Kč 10.000.

Obchodním pomocníkům bylo na podporách vyplaceno Kč 950.— a zestárlým členům Kč 1.795.—. Dobročinným ústavům a spolkům darováno Kč 315.—.

Na učňovské školy pokračovací poskytnuta subvence ve výši Kč 4.200.—.

Výroční zpráva na účtu rozvažném vykazuje jmění Kč 177.010.57.

Členské příspěvky byly stanoveny takto:

- I. tř. Kč 10.— živnosti v klidu,
- II. tř. Kč 20.— malý trhovec a prodej cukrovinek,
- III. tř. Kč 30.— větší trhovec a malý hokynář,
- IV. tř. Kč 40.— větší hokynář, krupař a malý obch. smíš. zbožím,
- V. tř. Kč 50.— větší obchod. smíš. zbož. a prodej techn. potřeb,
- VI. tř. Kč 60.— až Kč 150. větší obchodníci.

Valná hromada dala souhlas k tomu, aby Svépomocný úmrtní fond při Obchodním gremiu v Orlové byl uveden v činnost a 50 zestárlým členům aby byly zapraveny všechny přijímací poplatky do tohoto fondu.

V ustavující schůzi dne 23. května byl starostou gremia opět zvolen Josef Marek z Orlové, I. náměstkem Leopold Pilzer z Fryštátu a II. náměstkem Stanislav Hošek z Karvinné. Všichni byli zvoleni aklamací. Členové výboru: Brdička Jaroslav z Orlové, Burysch Jos. z Karvinné, Bystroň Fr. z Fryštátu, Černý Lud. z Orlové, Folwarczny Gustav z Prostěj. Suché, Gajdziok Frant. z Fryštátu, Goldmann Gust. z Orlové, Hoffmann Leop. z Fryštátu, Albín Chamrad z Orlové, Jungbauer Vil. z Lazů, Krajíček Jan z Karvinné, Löwy Hugo z Karvinné, Merta Frant. z Karvinné, Nowak Pavel z Fryštátu, Olšar Dominik z Doubravy, Olšar Josef z Dětmárovic, Revenda Bohusl. z Karvinné, Rosenzweig Artur z Fryštátu, Smolarz Vlad. z Fryštátu, Stanovský Edvin z Dol. Suché, Sucharda Ant. z Orlové, Špičák Arn. z Orlové, Šustík Josef z Doubravy, Vaňatka Frant. z Orlové, Visnar Jos. z Orlové, Wybitul Antonín z Lazů a Žizka Rud. z Karvinné; celkem 30 členů výboru.

Náhradníci: Adamovský Josef z Orlové, Kaluža Leonard z Hor. Suché, Kania Emil z Orlové, Kunc Josef z Orlové, Löffler Rud. z Orlové, Neliba Josef z Orlové, Pavlík Jan z Louk, Posker Robert z Orlové, Richter Frant. z Orlové, Steiner Ferd. z Karvinné, Strzys Ant. z Karvinné, Špalek Rajm. z Fryštátu, Šusta Václav z Lazů, Tiras Moř. z Petrovic, Videnka Josef z Poruby, celkem 15; revisoři účtů: Haber Mořic z Fryštátu a Šolc Bohumil z Orlové.

V říjnu bylo blahopráno k padesátinám vrch. radovi

Jaroslavu Haeringovi, okresnímu hejtmanu ve Fryštátě a byla mu odevzdána adresa všech společenstev živností obchodních a řemeslných v okrese fryštátském.

Dne 29. listopadu účastnili jsme se jubilejní valné hromady Obchodního gremia v Nov. Bohumíně, konané u příležitosti jeho padesátého výročí.

Dne 6. listopadu poslán byl příslušným činitelům protest proti chystanému dovozu chleba z Polska.

Společně s městskou radou v Orlové byl podán protest proti nevhodné úpravě osobní pokladny (pro noční službu) na hlavním nádraží v Orlové.

Domáhali jsme se vydání zlevněných jízdenek na trati ostravsko-karvinské elektrické dráhy také směrem na Orlovou a Karvinnou.

Okresní úřad ve Fryštátě upozorňuje na povinnost rodičů zaměstnavatelů přihlašovat své děti, které jsou u nich v učení, obchodnímu gremiu a zároveň i nemocenské a pensijní pojišťovně.

Proti odlivu peněz na nákupy různého zboží, obstarávané místním občanstvem hlavně v Moravské Ostravě, vydala městská rada v Orlové v zájmu svém i obchodnictva vkusné letáky, které 11. listopadu doručila všem rodinám svého města s příslušným upozorněním, aby si své nákupy obstarávaly v místě a nejezdily jinam, je-li toto zboží k dostání v místě ve stejné jakosti a za stejných podmínek.

V roce tom gremiální agenda značně stoupla. Došlých přípisů bylo 1550, odeslaných 1455, čísel podacího protokolu 2770, pokladních položek 1168, dokladů Poštovní spořitelny 984, dokladů Městské spořitelny 62, pozvání do schůzí 4668, oběžníků 7036, různých sdělení 1598. Proti rozpínavosti konsumů rozeslali jsme 5000 letáků, vydaných Obchodnickou jednotou v Mor. Ostravě, a proti podomnímu obchodu vydali jsme a rozeslali 13.000 letáků. Zpravodaje pro členstvo bylo vydáno 7 čísel. Schůzí výborových konáno 6, předsednických 7, členské 5 a veřejné 1.

K 1. I. 1934 Obchodní gremium v Orlové sdružovalo ve 20 obcích 1292 členy, a to:

v Albrechticích 12, v Darkově 30, v Dětmarovicích 42, v Doubravě 69, ve Fryštátě 191, v Karvinné 202, v Lazích 109, v Loukách 20, v Marklovicích 6, v Orlové 348, v Petrovicích 12, v Porubě 74, v Prstné 2, v Dol. Suché 41, v Ráji 6, ve St. Městě 5, ve Stonavě 22, v Suché Horní 45, v Suché Prostř. 49, v Zavadě 5.

Z těchto jest:

obchodníků zbožím smíšeným	503
textilním, konfekčním a galanterním zbožím	103
hokynářů	292
samostatných trhvců	276
různých	314
Zapsaných obchodních pomocníků jest	105
a učňů	192
Obchodní gremium v Orlové sdružuje celkem	1585
příslušníků obchodního stavu.	

Kupecké školství.

Roku 1911 založena byla za součinnosti odboru Obchodnické jednoty v Orlové a Československé obchod. besedy řídícím učitelem Františkem Eliášem v Orlové večerní kupecká škola pokračovací v Orlové.

Roku 1919 zakládá město Orlová pro široké okolí veřejnou dvojtřídní obchodní školu, k níž připojena byla dosavadní kupecká škola pokračovací. Ředitelem těchto škol jest od roku 1919 Vilém Zavadil.

První učňovské zkoušky konaly se dne 8. března 1922. Pozváno bylo 25 učňů a dostavilo se jich 15, kteří při zkouškách obstáli s prospěchem uspokojujícím.

15. října 1924 založena kupecká škola pokračovací ve Fryštátě. Správcem této školy jest Kamil Krčmář, řídící učitel ve Fryštátě.

Návštěva kupeckých škol jest povinná. Vyučováno ve dvou ročnících, dvakrát týdně v každém ročníku od 14. do 18. hodiny.

František Eliáš,
řídící učitel v. v. a společenstevní komisař.

Vilém Zavadil,
státní ředitel veřejné obchodní školy v Orlové
a předseda zkušební komise.

Kamil Krčmář,
řídící učitel a předseda zkušební komise,
starosta města ve Fryštátě.

Dne 3. dubna 1930 byl zemským úřadem v Brně schválen nový zkušební řád pro zkoušky učňovské. Zkušební předměty jsou: a) účetnictví, b) kupecké počty, c) kupecká korespondence, d) zbožíznalství, e) obchodní nauka.

Zkušební komise sestává z profesorů a učitelů pokračovacích škol a z odborných zkušebních komisařů-obchodníků.

Zkoušky jsou písemné a ústní. O výsledku zkoušky učňové obdrží vysvědčení. Celkem bylo od r. 1922 vyzkoušeno na kupeckých školách pokračovacích v Orlové 307, ve Fryštátě 64 učňů.

Od roku 1908 započalo společenstvo přispívat na pokračovací školství v Karvinné, Orlové a Fryštátě, do konce roku 1920 přispělo částkou Kč 3.512.—, a od roku 1921 do konce roku 1935 přispělo Obchodní gremium v Orlové na

kupecké pokračovací školství těmito subwencemi: veřejné obchodní škole v Orlové a jí přičleněné kupecké škole pokračovací Kč 22.620.—; kupecké škole pokračovací a učňovské besídce ve Fryštátě Kč 18.300.—; drogistické škole pokračovací v Mor. Ostravě Kč 1.100.—, celkem na kupecké školství přispělo částkou Kč 45.352.—.

Činnost humánní.

Na podporách členům vyplatilo společenstvo od roku 1903 do roku 1920 Kč 2.359.92, a od roku 1921 až do konce roku 1935 vyplatilo Obchodní gremium ze svých finančních prostředků zchudlým a nezaměstnaným členům, nezaměstnaným obchodním pomocníkům, dobročinným ústavům a spolům Kč 78.114.95, dohromady Kč 80.474.87.

Přehled hospodaření.

Rok	Zl	kr	Rok	K	h	Rok	Kč	h
1884	—	—	1901	6.129	49	1918	23.063	—
1885	558	31	1902	6.811	96	1919	26.628	18
1886	574	35	1903	7.425	26	1920	28.693	21
1887	688	35	1904	8.056	08	1921	62.709	43
1888	795	94	1905	9.708	38	1922	81.385	05
1889	832	75	1906	12.658	38	1923	66.244	40
1890	1.009	87	1907	13.926	76	1924	82.880	83
1891	1.069	77	1908	15.788	63	1925	93.121	82
1892	1.180	27	1909	15.331	39	1926	118.615	40
1893	1.328	58	1910	16.806	34	1927	120.689	93
1894	1.453	—	1911	20.183	01	1928	123.531	05
1895	1.544	58	1912	19.558	69	1929	142.222	35
1896	1.705	16	1913	20.426	14	1930	146.452	20
1897	1.857	26	1914	20.183	06	1931	148.065	95
1898	—	—	1915	20.884	01	1932	162.657	96
1899	2.093	65	1916	21.759	33	1933	177.010	37
1900	2.312	30	1917	22.437	64	1934	—	—

Z á v ě r.

Pro obsáhlost látky bylo možno zaznamenati jen důležitější události z činnosti Obchodního gremia v Orlové za 50 let práce, směřující k povznesení obchodního stavu a k ochraně členstva.

Obchodní gremium v Orlové za 50 let své činnosti vykonalo velký kus práce v kraji černého království, v kraji plném chvatu a neklidu. Při tom dlužno vyzvednouti, že všechna ta činnost vyvíjí se při různosti národností (české, polské a německé) a různého politického nazírání jednotlivých členů bez vnitřních rozporů, vedena snahou prospěti svému členstvu. Při spravedlivém posouzení možno tvrditi, že Obchodní gremium v Orlové směle může hleděti na vykonanou práci, ježto si je vědomo, že vedení gremia hlavně v letech popřevratových pracovalo poctivě, nehlučně a nenáročně k vytčenému cíli.

První česká (kupecká) škola ve Slezsku v Orlové.

Vyhovují rád žádosti Obchodního gremia v Orlové, abych napsal několik řádků o vzniku a trvání obchodní (kupecké) školy v Orlové.

V Orlové byla od r. 1908 všeobecná živnostenská škola, kterou také navštěvovali kupečtí učni z Orlové, Poruby a Doubravy. Škola tato nevyhovovala obchodnímu dorostu dobou vyučovací ani látkou učebnou. Podepsaný upozornil místní obchodníky na tyto nedostatky a doporučil jim zřízení kupecké školy pro Orlovou a okolní obce. K zřízení školy nedošlo, poněvadž německé společenstvo obchodníků ve Fryštátě žádost zamítlo.

V r. 1910 požádali podepsaného obchodní příručí, sdružení v místní ČOB, aby jim uspořádal účetnicko-obchodní kurs. Kurs byl povolen zem. vládou v Opavě a trval 3½ měs. Byl navštěvován velmi pilně 12 účastníky. Velmi dobrý výsledek kursu přispěl ke zřízení kupecké školy. Na valné hromadě Obchodnické Jednoty v Orlové bylo usneseno jednomyslně zřídit zmíněnou školu a krýti případný schodek, když by tak neučinila obec Orlová, která bude o zřízení školy požádána. Podepsaný byl požádán, aby zřízení školy provedl.

Sešla se finanční komise obecní sestávající z českých lidí: 3 závodních úředníků, ředitele měšť. školy, učitele, lékaře a faráře, kteří se usnesli nedoporučiti obecní radě zřízení kupecké školy jako zbytečné. Tím mělo býti zřízení školy odsunuto na dlouhou dobu, ne-li zmařeno.

V té době zřídili si Poláci v Orlové stálé obchodní kursy pro všechny, kteří se chtěli obchodně vzdělati. Podepsanému nezbylo nic jiného, než požádati zem. vládu v Opavě, aby školu povolila. Vládní rada baron Görtz uznal potřebu školy a školu povolil s podmínkou, když okr. hejtmanství nebude činiti potíží a ministerstvo kultu a vyučování schválí učebnou osnovu a stanovy. Okr. hejtman Bobowski schválil

otevření školy, proto počalo se 1. října 1911 vyučovati 36 žáků.

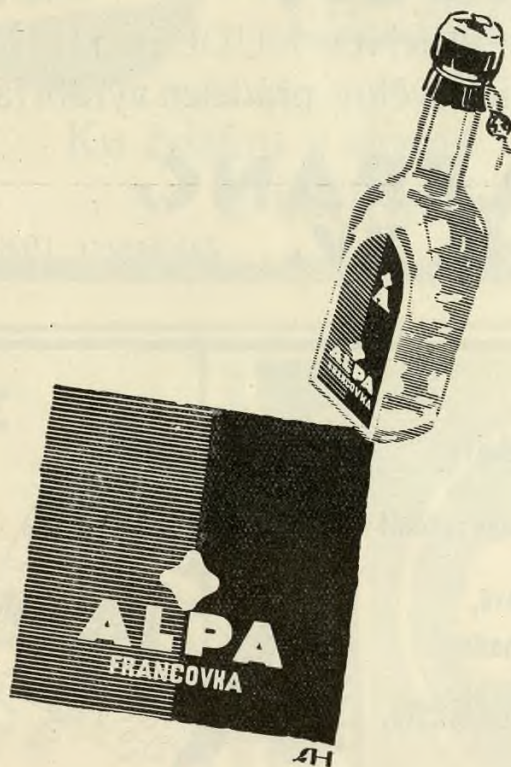
V přípravném výboru byli pp.: Fr. Havlín předsedou, Ant. Heřmánek místopředsedou, Jar. Brdička pokladníkem, Fr. Eliáš jednatelem a správcem školy; členové výboru: Marek, Frič, Černý, Bernatík, Petr, Vavroš a Perl. První rok učili pp.: Fr. Eliáš, Jan Jařabáč, Bedřich Štětina, Jos. Pštros, Dr. Zd. Jaroš, Rom. Jurek a Eman Krejčárek. Ministerstvo žádost nevyřídilo, tedy subvence neposkytlo, zem. výbor, obchodní komora a společ. obchodníků potřebu školy neuznalo; tak škola byla bez finančních prostředků. Podepsaný musil nyní svým vlivem peníze opatřiti od obchodních komor a společenstev na Moravě a v Čechách.

Návštěva školy rok od roku rostla. Ve šk. r. 1912-13 52 ž., 1913-14 54 ž., 1914-15 45 ž., 1915-16 58 ž., 1916-17 86 ž., 1917-18 83 ž. Nával žáků byl tak velký, že bylo nutno přijímati jen žáky, kteří absolvovali měšť. školu. Orlovská obchodní (kupecká) škola dvojtřídní snažila se nahraditi obchodní školu v Mar. Horách tím, že vyučovala mimořádně předmětům: zbožíznalství, čes. a něm. těsnopisu, psaní na stroji, češtině, němčině, polštině, francouzštině a zpěvu.

Absolventi byli přijímáni do kanceláří u úřadů, obcí, závodů a j.

Po mnoha urgencích a jezdění do Vídně konečně ministerstvo předložené normativy schválilo až 1. IV. 1914 a povolilo státní subvenci K 400.—. Celé tři roky žila škola z mlodaráů, divadel, akademií, které žáci pořádali v Orlově a okolí.

Po převratu lehce podařilo se získati Orlové veřejnou 2třídní obchodní školu, když se poukázalo na to, že obchodně-kupecká škola již mnoho let zdárně v Orlově prospívá, čímž bylo zřízení uvedené školy usnadněno. Zmíněná škola byla připojena ku obchodní škole jako kupecká škola pro obchodní učně.

VYRÁBÍ
SANA AKC. SPOL., PRAHA II.

SANA

Zkuste čaj. margarín Sana.

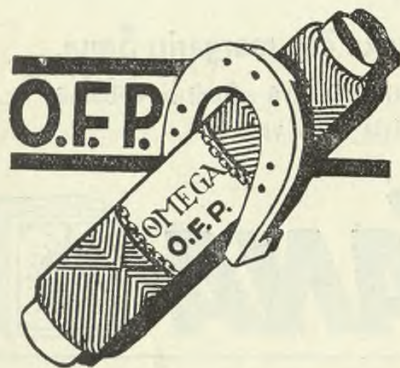
Je denně čerstvý a hodí se výborně
do těsta a na vaření.

Stále prací látky mají
jméno **Sochor** na okraji.

SOCHOR

Stálobarevné.

Přírodní šicí hedvábí

»**OMEGA**«

dírkové hedvábí značek: TERNO, DUDU a SILUS
z nejlepších surovin předních světov. přádelen vyrábí fa:

OTTO A FRANC,
PRAHA XV.

Tuzemský podnik!

Založeno r. 1920.

OTTA mydlí,
OTTA mastí
v celé vlasti.

Šetřte sebe!

Šetřte svoje prádlo!

Perte hravě,
sněhobíle snadno!

Uyuářejte **Šotkem,**

PERTE
HELLADOU

Sidol

dá **všem kovům** bez ná-
mahy **nádherný lesk!**
Čistí též okna, zrcadla a sklo.

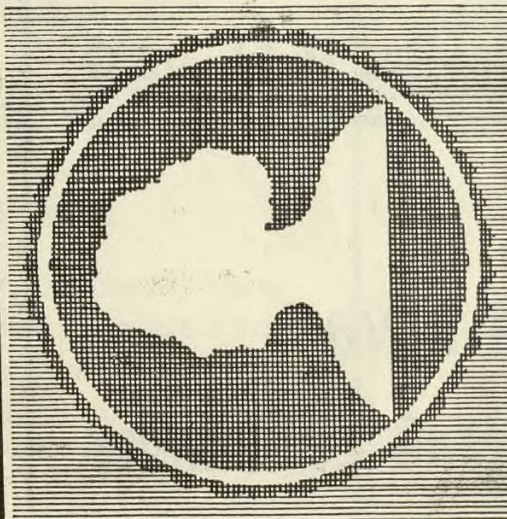
Ku čištění v domě
a kuchyni **jen**

Sirax

Larisch-Mönnichova
lihočištna a ocetárna
v Karvinné

DR. A. OETKERA
PRÁŠEK DO PEČIVA

DR. A. OETKERA
VANILINOVÝ CUKR

1×5=100!

5 kapek koření

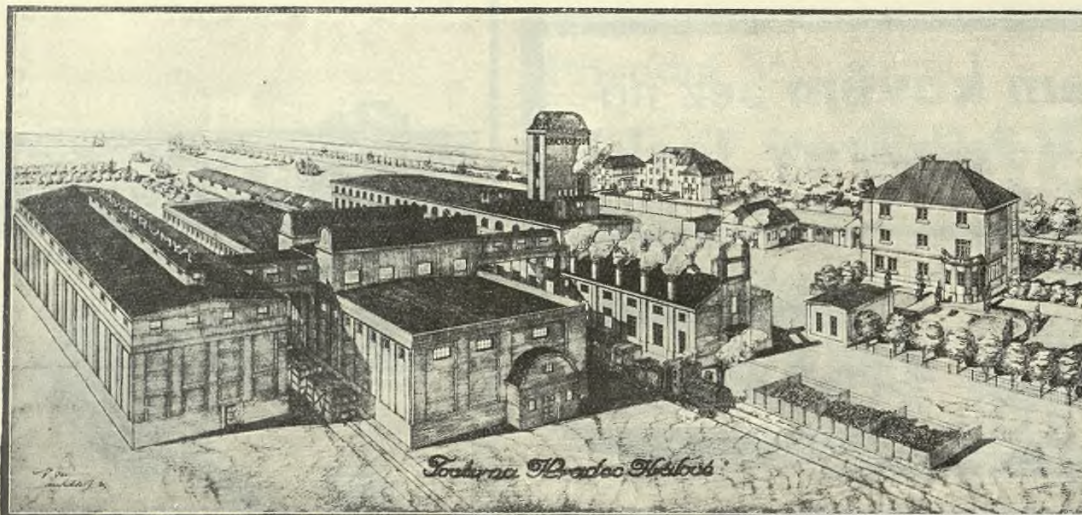
Isa

SUPER EXPORT

100x

zlepší
každou polévku!

Kavoprůmysl, sp. s r. o. Hradec Králové 2.

**Hradecká kostka -
Hradecká žitná káva
získají Vám věrné zákazníky.**

●
**Výborné
uzenáče**

a všechny druhy
rybích konserv

dodává firma

A. KALLA,

továrna rybích konserv
a udírna ryb

**v Novém
Bohumíně.**

●

**Nejvýhodnější nákupní pramen
papírů a papírových výrobků**

TOVÁRNA PAPIROVÉHO ZBOŽÍ
V HOSTINNÉM n. L. ČSR.

dodá Vám za nejlevnější ceny:

Veškeré druhy sáčků

jako: obyčejné sáčky, kávové, celofánové, lékár-
nické, ploché i s křížovým dnem, s tiskem i bez
tisku ve všech jakostech a velikostech, dále všechny
druhy **balících papírů** v arších nebo v kotoučích
i pro odtrhávací přístroje s tiskem i bez tisku. ●

*Továrna na mýdla
Walter Wieczorek a spol.
v Krnově.*

*Jádrová a toaletní mýdla:
Mýdlo „se srdcem“ a ter-
pentinové mýdlo „Fortuna“*

*je hrdost
každé
paní.*

**Prodej
známkového zboží
zaručuje**

snadný odbyt,
mnohonásobný obrat,
dobrý zisk a
spokojenost zákazníků.

**O vhodnosti prodeje známkového zboží
Vás nejlépe přesvědčí**

pravá

**Franckovka.
a žitná káva Perola.**

Zaručeně prvotřídní

jakost a pevné balení zajišťuje P. T.
obchodníkům stálý odbyt a zvýšení
zisku při prodeji výrobků naší značky

»HAWE«

**Hausner a spol.,
rybí průmysl,
Moravská Ostrava.**

V roce 1934 ocenilo správně jakost českého

výrobku již 17.000 Vašich kolegů

a proto s námi spolupracují.

Těžte také z obliby, které se těší u spotřebitelů dokonalé prášky do pečiva »Pravá ruka«,
Brno, Na Ponávce 20.

*Ulna, bavlna,
umělé hedvábí, len a příze*

*Žlatník & Člapak,
Dvůr Králové n. L.*

Obchodní akciová společnost

»HECO«

textilní, krátké,
galanterní a pletené zboží
ve velkém.

MORAVSKÁ OSTRAVA.

T. HRUBÁ, továrna
na cukrovinky, čokoládu a ovocné
konservy —
PŘEROU.

Speciality: „TANEX“, gumová karamelka
proti kašli, „OSPO“ a různé
čokoládové dlebičky, deserty
a vánoční zboží. ● ● ●

Povidla „HRUBÁ SPECIÁL“, značka labužníka.

**Zastoupení
a tovární sklad:**

Eužen Wybitul, Sl. Ostrava,

Třída 28. října, tel. 37.55.

PILNÁČKŮV
LANOL
mýdlo krásných žen!

**Krásné, bílé,
zdravé zuby**

udržíte jen spolehlivým, dobrým zubním krémem

OXYDONT

Z TOVÁRNY J. PILNÁČEK, HRADEC KRÁLOVÉ.

●
Upozorňujeme

naše členy gremia

na veľkoobchod
železářský

Mořic Katz,

Moravská Ostrava.

Telefon 40-18.
●

Doporučujeme

ČAJOVÝ MARGARIN

Smefol

ŽITNOU KÁVU

Čokoládovku

DOBOŘIČNICE

ČALOVÝ MARGARIN

ŽITNOU KÁVU

ČAJOVÝ MARGARIN

Upozorňujeme

naše lišty smetla

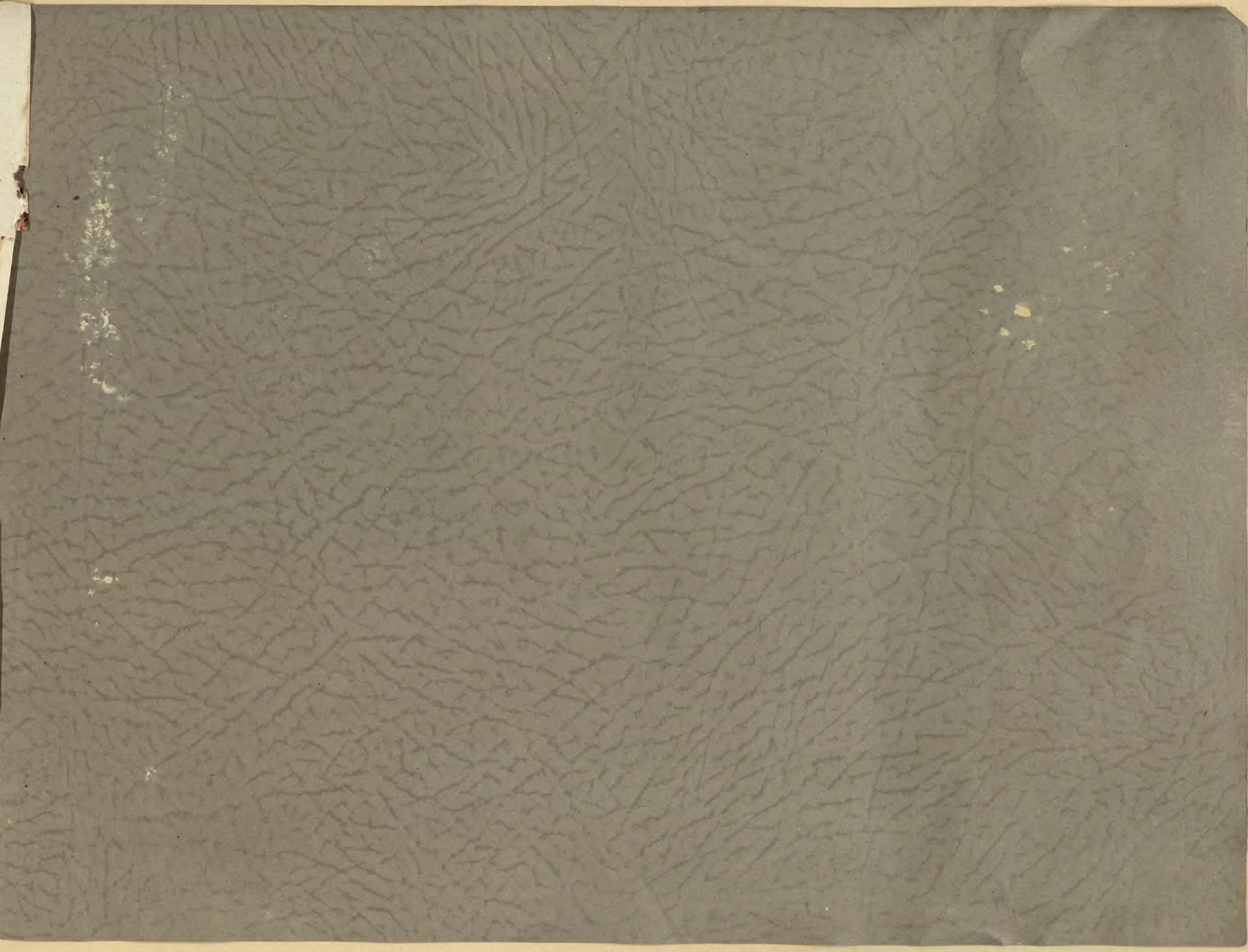
na velkoobchod

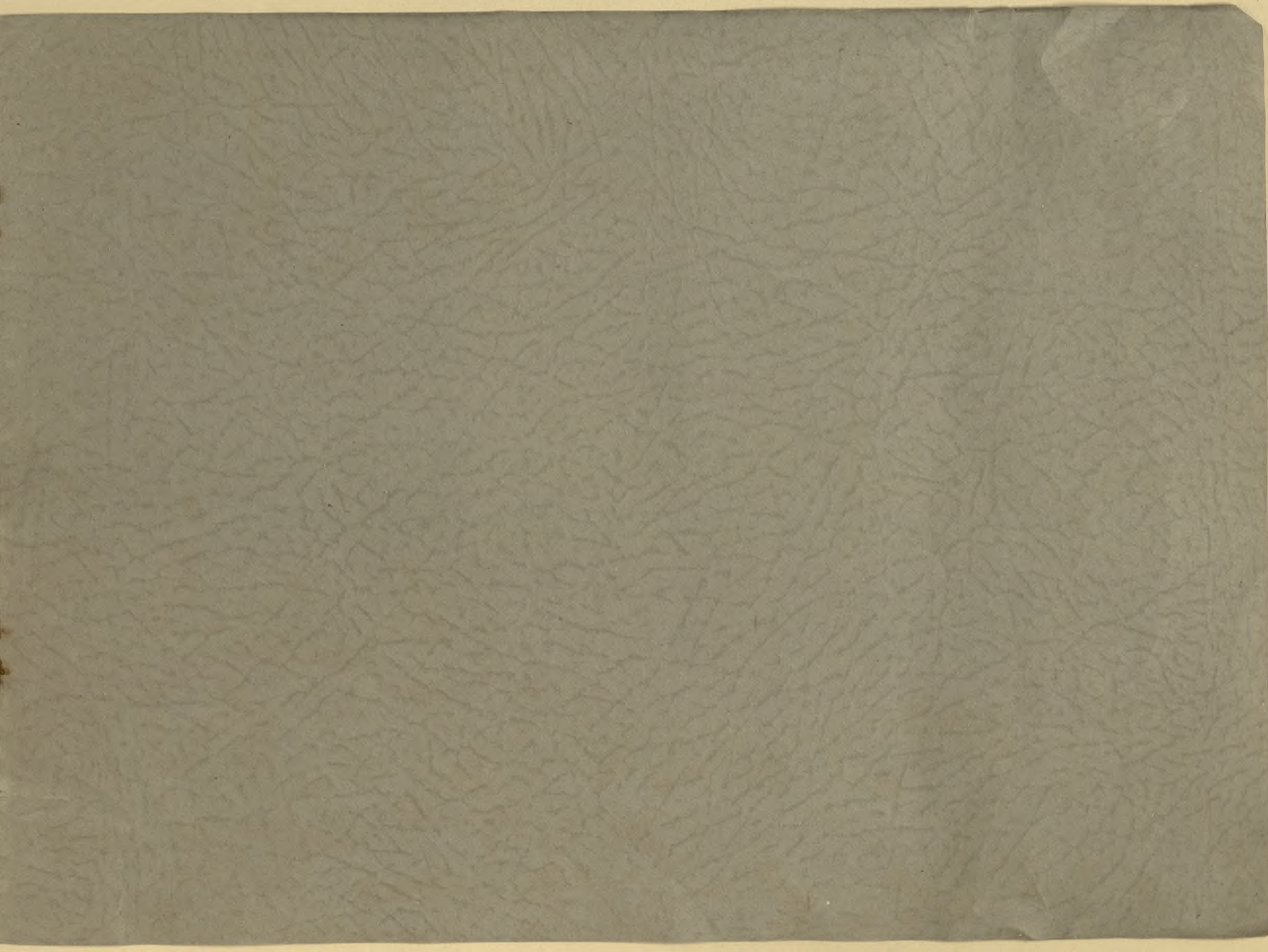
železničský

Prostějov

Prostějovská 102

tel. 102

Biblioteka Śląska

C 005745

II

KOMP.

Kzg 1 2858/67 120 000